

Sygehuslæge i Brødstrup *Henrik Vilhelm Christian de Fine Licht* (Lægeexamen i Januar 1888) forsvarede den 3die Maj 1893 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Studier over Jodoformbehandlingens ved Tuberkulose«. Paa Embeds Vegne opponerede Professor, Dr. C. J. Salomonsen og Overkirurg, Docent, Dr. O. T. Bloch, af Tilhørerne Reservekirurg, Dr. N. T. Rovsing. Graden meddelt den 12te Maj 1893.

Praktiserende Læge i Aarhus *Justinus Carlsen Eriksen* (Lægeexamen i Juni 1887) forsvarede den 10de Maj 1893 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Hornhindemaalinger«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Edmund Hansen Grut og Dr. Chr. Bohr, af Tilhørerne praktiserende Læge Chr. Krarup. Graden meddelt den 19de Maj 1893.

Professorerne i det lægevidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet, Dr. juris *Mathias Hieronymus Saxtorph* (Lægeexamen i Efteraaret 1845), *Carl Georg Lange* (Lægeexamen i Juni 1859) og *Johan Henrik Chievitz* (Lægeexamen i Juli 1875) bleve ved Doktorpromotionen ved Lunds Universitet den 27de Maj 1893 kreerede til *Doctores medicinae* ved Æresdiplom.

VII. Akademiske Højtideligheder.

Reformationsfesten højtideligholdtes Fredagen den 11te November 1892.

Festen i Anledning af Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag fejredes Tirsdagen den 11te April 1893.

Om disse Fester se nærmere foran S. 36.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket i 1892—93.

(Overbibliothekar S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1892—93 aabent for Publikum i 267 Dage. Udlaan fandt dog kun Sted i 263 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 21200 Bind (mod 18013 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 28054 Bind til 13164 Besøgende (deraf i Sommer-Eftermiddagstimerne, hvorom mere nedenfor, 1292 Bind til 1225 Besøgende). I det Hele har der saaledes i Aarets Løb til Publikums Brug været fremtaget 49254 Bind. Af Rekvisitioner, der ikke kunde effektueres, fordi de paagjældende Bøger vare udlaante eller ikke fandtes i Bibliotheket, gjordes i det nævnte Tidsrum 3466 paa Læsesalen, 3676 ved Udlaanet.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil sés af følgende Oversigt:

Læsesalen om Formiddagen.

	Dagenses Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September	26	1281	2624
Oktober	26	1353	2896
November	25	1431	3106
December	20	923	1947
Januar	25	953	2265
Februar	24	1228	2504
Marts	25	1267	2780
April	20	849	1938
Maj	24	932	2040
Juni	25	855	1990
Juli	19	634	1971
August	8	233	701
	267	11939	26762

Læsesalen i Eftermiddagstimerne (5—7).

	Dagenses Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
April	11	139	242
Maj	24	314	354
Juni	25	321	286
Juli	19	265	189
August	8	66	74
September	13	120	147
	100	1225	1292

Udlaanet.

	Dagenses Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September	26	1848	2119
Oktober	26	1883	2284
November	25	1625	1971
December	16	1044	1255
Januar	25	1751	2072
Februar	24	1712	2011
Marts	25	1906	2248
April	20	1397	1657
Maj	24	1526	1677
Juni	25	1507	1795
Juli	19	1171	1372
August	8	643	739
	263	18013	21200

— Bogsamlingen forøgedes i det forløbne Aar som sædvanlig dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Ind-

kjøb, Udvexling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa som sædvanlig særlig fremhæves den store Mængde, mest lærde, periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar som i mange tidligere. Ogsaa fortjener med Paaskjønnelse at nævnes en større Gave, som Bibliotheket fik ved Dr. med. Harald Philipsens Død, idet Dr. Philipsen ved Testamente havde skænket Bibliotheket alle de Værker i hans lægevidenskabelige Bogsamling, som Bibliotheket kunde ønske at have og ikke iforvejen ejede. Bibliotheket kom herved i Besiddelse af 278 Bind, mest af ophthalmologisk Indhold.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd: Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kultusministeriet, det theologiske Fakultet, det medicinske Fakultet, det store kgl. Bibliothek, Københavns Politi, Generaldirektøren for Statsbanedriften, Generalstaben, Artilleristaben, Officersskolen, det krigsvidenskabelige Selskab, Søkort-Arkivet, Universitetets zoologiske Museum, det danske geografiske Selskab, Naturhistorisk Forening, Industriforeningen, Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund, Herlovianer-Samfundet, Samfundet til Udgivelse af gammel nordisk Literatur, det statistiske Centralbureau i Christiania, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabs-Selskab, Universitetsbibliotheket i Christiania, den norske historiske Kildeskriftkommission, Albert Cammermeyers Forlag i Christiania, Bergens Museum, den kgl. svensk-norske Regjering, Universitetsbibliotheket og det meteorologiske Observatorium i Upsala, Universitetsbibliotheket i Lund, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, det kongelige Bibliothek i Berlin, Fraenkelsche Stiftung i Breslau, det kgl. sachsiske statistiske Bureau, Redaktions-Komitéen for Forhandlingerne paa den 10de internationale medicinske Kongres, British Museum, India Office, the Clinical Society of London, the Pathological Society of London, Universitetet i Edinburgh, det franske Undervisningsministerium, Seine-Præfekturet i Paris, l'École des langues orientales vivantes, le Comité international des poids et mesures, Universitetet i Lausanne, Universitetet i Padova, den kgl. italienske Regjering, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, Universitetsbibliotheket i St. Petersburg, Observatoriet i Moskou, die gelehrte Estnische Gesellschaft zu Dorpat, die Naturforschergesellschaft bei der Universität Dorpat, Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, Selskabet for Finlands Geografi, the Government of Bengal, the Royal Society of Canada, the Geological and Nat. Hist. Survey of Canada, Universitetet i Toronto, U. S. Department of Agriculture, the Surgeon General (U. S. Army), the Smithsonian Institution, the State Commission in Lunacy (New York), the Geological and Nat. Hist. Survey of Minnesota, the Volta Bureau (Washington), the California Academy of Science, the University of California, the Cornell University, the Yale University, the University of Michigan, the University of Nebraska, the Astor Librady, the Harvard Medical School Association, Nationalbibliotheket i Buenos Aires, Universitetet i Melbourne, the Trustees of the Public Library, Museum and National Gallery of Victoria.

Frøken H. Adler, Bogtrykker F. Bagge, Dr. J. Bergbom (Wien), Lektor, Dr. Boas, Skolebestyrer M. Bruhn, Justitsraad, Dr. C. Bruun, Cand. jur. Fr. Dahl, Hr. E. A. S. Doves (London), Direktør Doberck (Hongkong), Hr. Fr. W. Dyer (England), Friherre L. F. v. Eberstein (Berlin), Pastor emer. A. Fabricius, Banechef W. Fridericia, Hr. H. Fritsche (St. Petersburg), D'Hrr. Gehe & Cie (Dresden), Professor H. Gering (Kiel), Boghandler E. Hagerup, Dr. phil. H. J. Hansen, Kommandør V. Hansen, Boghandler J. Hegel, Cand. polyt. A. Hellemann, Cand. theol. Will. Jacobsen, Møbel-fabrikanterne S. og A. Jensen, Boghandler E. Jespersen, Professor O. Jespersen, Dr. W. Joos (Schaffhausen), Justitsraad A. G. Juel, Hr. Kharstedjee Rustomjee Cama (Bombay), Museumsinspektør H. Kiærskou, Gehejmeetatsraad, Dr. jur. Krieger, Boghandler Langhoff, Bogholder A. Larsen, Bibliotheksassistent, Dr. S. Larsen, Skolebestyrer J. U. Laursen, Hr. E. Lemoine (Paris), Direktør, Dr. A. V. Ljunggren (Varekil), Hr. Gerald Massey (London), General H. Mathiesen, Dr. Vilh. Meyer, Korpslæge G. Norrie, Redaktør Fr. Opfer (Kjøge), Redaktør A. Petersen-Studnitz, Hs. Højhed Prins Peter af Sachsen-Coburg, Boghandler C. Rasmussen (Minneapolis), Dr. F. Rogel (Brünn), Forstkandidat G. Sarauw, Professor, Dr. M. H. Saxtorph, Professor, Dr. H. Scharling, Distriktsforstander G. Sibbern, Rabbiner D. Simonsen, Dr. phil. O. Siesbye, russisk Legationssekretær, Kammerjunker Stecherbatchew, Etatsraad, Dr. Jap. Steenstrup, Dr. phil. J. Stefánson, Generalauditor H. C. Steffensen, Professor G. Stephens, Biskop Sthyr, Dr. med. O. Storch, Boghandlerne Thaning og Appel, Professor Dr. C. Torp, Korpsdyrlæge Westring, Oberst O. Vaupell, Boghandler O. Wroblewski, Hr. H. Væringsaasen (Norge), Hr. F. de Zepelin.

— Ved Skrivelse af 3die Februar 1893 anmodede Konsistorium mig om at oplyse, til hvilken Værdi Universitetsbibliothekets Bogsamling m. m. (der allerede i 1884 havde været Gjenstand for en Slags Taxering) nu maatte ansættes, samt derhos særlig at opgive, hvilken Forsikringssum der vilde være at tegne, hvis man ikke vilde forsikre hele Bibliotheket, men indskrænke sig til at søge opnaaet det Formaal, i Tilfælde af Ildsvaade gennem Forsikring at erholde tilstrækkelige Midler til strax at oprette et Haandbibliothek. Tillige udbad man sig mine Yttringer om, hvorvidt jeg vilde tilraade en saadan begrænset Forsikring. Hertil svarede jeg under 9de Februar, som følger:

»Naar Værdien af Bibliothekets Bogsamling m. m. tidligere er bleven anslaaet til 1,500,000 Kr., betyder dette Tal naturligvis ikke, at man med en Sum af den angivne Størrelse kunde erstatte Tabet af den nuværende Samling af Haandskrifter og Bøger. Det er Konsistorium bekjendt, at der særlig mellem Haandskrifterne er et stort Antal — jeg skal blot henvise til den i hele Verden berømte Arnamagnæanske Samling —, hvis Tab ikke kunde erstattes ved nogetsomhelst Beløb, eftersom de ere enestaaende og af allerstørste Betydning for Kundskaben om Nordens Sprog og Historie. Den nævnte Sum er altsaa mindre et Udtryk for en bestemt Vurdering end for, at Bibliotheket overhovedet indeholder overordentlig store Værdier, men den skulde dog tillige afgive en Sikkerhed for, at Bibliotheket, hvis en Ulykke skete, atter kunde komme i Besiddelse af en Bogskat, der i det Mindste i Hen-

seende til saadanne Sager, som kunde erhverves ved Kjøb, ikke kom til at staa altfor langt tilbage for den nuværende. Den Tilvæxt, Bibliotheket har modtaget i de faa Aar, der ere forløbne, siden det første Gang taxeredes, er i Forhold til, hvad det ellers indeholder, af saa forsvindende Betydning, at jeg ogsaa nu meget godt kunde akviescere ved en Forsikring paa 1,500,000 Kr. for Bogsamling og Inventarium.

Hvad angaaer Spørgsmaalet om en mere begrænset Forsikring, hvorved man i Tilfælde af Ildsvaade vilde kunne faa Midler til strax at oprette et Haandbibliothek, skal jeg først bemærke, at jeg forstaaer den af Konsistorium fremsatte Tanke saaledes, at det paagjældende Haandbibliothek kun skulde være en foreløbig Nødhjælp, bestemt til at fyldestgøre de mest paa-trængende Krav, indtil Lovgivningsmagten kunde tage Sagen i sin Haand og bevilge de fornødne Midler til en fuldstændig Restitution af Bibliotheket. Jeg nægter ikke, at denne Tanke ved første Øjekast har noget tiltalende ved sig, men den rummer ikke desto mindre, som jeg strax skal vise, en overordentlig stor Fare. Jeg maa dog først sige, at jeg kunde have ønsket en nærmere Forklaring af, hvad man har tænkt sig ved Udtrykket »Haandbibliothek«. Et Apparat af den Art, som nu er opstillet i det store kgl. Bibliotheks og Universitetsbibliothekets Læsesal under dette Navn, vilde — selv om Bøgenes Antal forøgedes ret betydeligt — være ganske utilstrækkeligt for et hvilket som helst videnskabeligt Formaal eller overhovedet for dybere gaaende Studier. Det indeholder nemlig paa begge Steder væsentlig kun bibliografiske, sproglige og biografiske Værker i lexikalsk Form. Efter min Mening maatte et Haandbibliothek, der skulde gjøre om end kun foreløbig Fyldest for en større, videnskabelig Bogsamling, overhovedet indeholde alle de *allernødvendigste, nyere* Værker — foruden de nævnte altsaa ogsaa blandt Andet de bedste sammenfattende Fremstillinger, Haandbøger o. s. v. — i de forskjellige Videnskabsfag, saa at de Kundskabssøgende hver paa sit Omraade i det Mindste kunde blive bekendte med de Hovedresultater, hvortil den videnskabelige Forskning var naaet i de forskjellige Retninger. Men et saadant Haandbibliothek vilde efter Sagens Natur hverken blive ganske ringe i Omfang eller ganske billigt, og jeg skal blot for et enkelt Fags Vedkommende anføre, at da den naturhistoriske Forsknings Resultater fuldt saa meget ere nedlagte i Tidsskrifter som i særskilte Værker, maatte Apparatet i det Mindste paa dette Omraade nødvendigvis omfatte nogle af de betydeligste (og tildels overmaade kostbare) Tidsskrifter for at kunne gjøre den tilsigtede Nytte. Imidlertid tvivler jeg ikke om, at den af Konsistorium fremsatte Tanke nogenlunde tilfredsstillende vilde kunne realiseres ved at tegne en Forsikring paa 50,000 eller endnu bedre 75,000 Kr. Men, som jeg allerede har sagt, en saadan Forsikring medfører paa den anden Side i mine Øjne en overordentlig stor Fare. Hvis jeg nemlig har forstaaet Konsistorium ret, skulde den partielle Forsikring jo kun have Betydning derved, at Universitetet i Tilfælde af Ildsvaade ved egne Midler formaaede at tilvejebringe et Apparat, som satte Bibliotheket istand til i det Mindste nogenlunde at fortsætte sin Virksomhed, indtil det Tidspunkt kom, da den bevilgende Myndighed skaffede de fornødne Midler til en *fuldstændig* Gjenoptagelse af Virksomheden. Men jeg for min Del

nærer nu rigtignok den allerstærkeste Tvivl om, at dette Tidspunkt nogensinde vilde indtræffe. Pengehensynet spiller som bekjendt en meget betydelig Rolle for den bevilgende Myndighed, og Bibliotheket vilde ganske sikkert paa en sørgelig Maade faa det at føle i et Tilfælde som det supponerede. Man har allerede ikke saa sjældent — ogsaa i Rigsdagskredse — kunnet høre Ytringer om, at to store offentlige Bibliotheker vare for meget for en By som Kjøbenhavn, og hvis det engang skulde ske, at Universitetsbibliotheket brændte, og de til dets Gjenoprettelse nødvendige Pengekrav —, som jo vilde blive meget store — stilledes, føler jeg mig fuldkommen forvisset om, at Kravene ikke vilde blive fyldestgjorte, men at man vilde søge at hjælpe sig ved at bevilge det kgl. Bibliothek en noget større Sum, end der nu tilstaaes det, med det Paalæg, at det for Fremtiden ogsaa skulde varetage Universitetslærernes og de Studerendes Tarv, eller med andre Ord overtage Løsningen af den Opgave, som hidtil særlig har paahvilet Universitetsbibliotheket. Jeg tvivler ikke om, at Konsistorium, ligesom jeg selv, vilde finde et saadant Resultat meget uheldigt og meget beklageligt, og jeg troer, at det eneste Middel til at afvende den paapegede truende Eventualitet vil være at tegne en Forsikring for Bogsamlingen m. m., som kunde sætte Universitet istand til ved egne Midler at skabe et *helt* Bibliothek igjen, hvis en Ildsvaade ødelagde det nuværende. Af den Grund maa jeg altsaa ogsaa bestemt fraraade en Forsikring, for hvilken der kun kunde oprettes et Haandbibliothek, og jeg maa principielt fastholde, at den tidligere Taxeringssum: 1,500,000 Kr. tegnes som Forsikring for Bogsamling og Inventarium. Kun i det Tilfælde, at Præmien for denne Forsikring virkelig oversteg, hvad man mente at kunne overkomme, kunde jeg gaa med til en mindre Forsikringssum, der dog altid maatte være stor nok til, at man for den kunde i det Mindste lægge Grundvolden til et nyt Universitetsbibliothek. Jeg kunde endog i saa Henseende tænke mig at gaa saa langt ned som til Halvdelen af Taxeringssummen, altsaa til 750,000 Kr., men heller ikke paa nogen Maade lavere«.

Efterat Sagen paany var bleven drøftet af et af Konsistorium nedsat Udvalg, som overhovedet skulde behandle Spørgsmaalet om Forsikring af de under Universitetet hørende Institutioners rørlige Ejendele, meddelte Konsistorium mig ved Skrivelse af 9de Juni, at det nævnte Udvalg havde besluttet at foreslaa Forsikringen af de forskjellige Institutioners Ejendele ordnet efter den Grundsætning, at de Gjenstande, der ikke vare i Handelen og derfor ikke kunde ventes erstattede med andre, naar de maatte forgaa, saavel som de Gjenstande, som der ikke vilde være Grund til at anskaffe paany efter en eventuel Tilintetgjørelse, ikke skulde forsikres, hvorimod de øvrige Ejendele skulde holdes forsikrede til deres fulde Værdi. Samtidig anmodede Konsistorium mig om nærmere at undersøge, om og hvorvidt en Forsikring efter den angivne Grundsætning for Universitetsbibliotheket kunde gennemføres, mulig i Forbindelse med Tilvejebringelsen af et brandfrit Rum til Manuskripter og deslige, samt opfordrede mig til med Direktøren for det almindelige kgl. oktrojerede Brandassurancekompagni at forhandle om, hvorvidt og paa hvilken Maade den nævnte Forsikring kunde iværksættes.

»I Anledning af denne Skrivelse«, svarede jeg under 12te Juli, »skal jeg allerførst tillade mig at bemærke, at det er lidt vanskeligt at forstaa, hvad Konsistoriums-Udvalget mener med Udtrykket »ere i Handelen«, naar dette Udtryk anvendes paa Bibliothekets Indhold. Det er naturligvis en forholdsvis ringe og mindre værdifuld Del af Bogsamlingen, der kan siges at være i Handelen paa en saadan Maade, at den, hvis den tilintetgjøres, uden videre kunde erstattes gennem den almindelige Boghandel. Paa den anden Side maa det indrømmes, at ogsaa af de ældre Bøger forekomme de allerfleste nu og da i den antikvariske Boghandel, om det end naturligvis mere beroer paa et Tilfælde, *hvornaar* man ad denne Vej kommer i Besiddelse af, hvad man søger. Der er dog en Række Bøger, hørende til alle Fag og til alle Landes Litteratur, som i og for sig ere saa sjældne, at de enten slet ikke forekomme i Antikvarboghandelen eller dog saa overordentlig sparsomt, at man absolut ikke turde regne paa at faa dem erstattede igjen, hvis de gik tabt. Men af den Slags Bøger — der efter Konsistoriums-Udvalgets Mening altsaa lige saa lidt skulde søges forsikrede som de egentlige Haandskrifter — ejer Universitetsbibliotheket efter Branden 1728 meget faa, og den største og vigtigste Del af dem udgjøres af de danske Palæotyper, som allerede forlængst af mig ere indsatte som en særlig Samling i Manuskriptrummet og saaledes i ydre Henseende adskilte fra den øvrige Bogmasse. Naar man nu gik lidt videre i denne Retning og i Manuskriptrummet ogsaa indsatte de faa Unica, som Bibliotheket ejer udenfor de danske Palæotyper, vilde — hvis jeg har forstaaet Konsistoriums Skrivelse rigtigt — hele den øvrige Bogmasse frembyde den Egenskab, som Konsistoriums-Udvalget har betegnet som Grundlaget for en eventuel Forsikring, nemlig at den — med større eller mindre Lethed — vilde kunne erstattes igjen, hvis den gik tabt*). Og hvad selve Forsikringen angaaer, stiller Sagen sig da for mig, som jeg nu skal fremstille. Udenfor Manuskriptrummet indeholder Bibliotheksbygningen 71 bogfyldte Rum, svarende til lige saa mange Vinduesfag. Desuden findes i den, udenfor disse Rum, 3 store Borde eller Skabe paa Gulvet i den store Bibliothekssal, bestemte for Værker i særlig stort Format, 2 Skabe, indeholdende en Samling af danske Portræter, Læsesalens Haandbibliothek, de i Vestibulen over Trappegangen opstillede Reoler med Indhold, samt endelig det egentlige Bibliotheksinventarium (Pulte, Borde, Stole o. s. v.) Anslaaer man nu gennemsnitlig Værdien af hvert af de 71 Rums Indhold til 10,000 Kr. og beregner Værdien af de udenfor disse Rum opstillede Bøger m. m. paa tilsvarende Maade, vil man for det Hele naa op til et Beløb af 1 Million Kr., og denne Sum mener jeg virkelig vilde kunne betragtes som en passende Forsikringssum for de Ejendele, hvorom her er Tale. Jeg behøver iøvrigt næppe at sige, at naar jeg sætter den samme Gjennemsnitssum for alle de enkelte Rums

*) Naar Konsistorium fra Forsikringen vil have undtaget ikke blot de uerstattelige Bøger (og Haandskrifter), men ogsaa saadanne, som der ikke vilde være Grund til at anskaffe paany efter en eventuel Tilintetgjørelse, maa jeg anse det for mindre heldigt at undtage Bøger af den sidstnævnte Art fra Forsikringen, eftersom det netop paa Grund af deres ringe Værdi kan siges, at deres Medtagelse i Forsikringen ikke vil forhøje Forsikringssummen i nogen nævneværdig Grad.

Indhold, betyder dette ingenlunde, at Bøgerne i hvert enkelt Rum ere lige værdifulde. Der er naturligvis endog en ret betydelig Forskjel i saa Henseende, ligesom der ogsaa er Forskjel paa Mængden af de Bøger, der ere opstillede i hvert enkelt Rum. Men i det konkrete Tilfælde vilde dette næppe faa stor Betydning, og særlig ved en *partiel* Brand, som man jo nærmest maatte regne med, vilde dels Bibliothekets Fagkataloger, dels Bibliothekspersonalets Kjendskab til de enkelte Rums Indhold sikkert altid kunne afgive tilstrækkelig Vejledning til en mere i det Enkelte gaaende Vurdering af, hvad der maatte være gaaet tabt. Jeg maa tilføje, at jeg efter Konsistoriums Opfordring har forhandlet om Sagen med Direktøren for det almindelige kgl. oktrojerede Brandassurancekompagni, Hr. Tiemroth, som, efterat have beset Bibliothekslokalerne og hørt min Mening om den eventuelle Forsikring, udtalte, at han ikke antog, at det af ham repræsenterede Selskab vilde gjøre nogen Vanskelighed ved at overtage en Forsikring af Bibliothekets Indhold til den angivne Størrelse og paa det af mig i det Foregaaende antydede Grundlag.

Det har glædet mig meget, at Konsistorium i sin Skrivelse hentyder til Muligheden af at tilvejebringe et virkelig brandfrit Rum for Bibliothekets Haandskrifter. En saadan Foranstaltning udgjør jo ogsaa, da Haandskrifterne ikke ville blive forsikrede, et næsten nødvendigt Supplement til Forsikringen af de mindre værdifulde Sager. Man kunde efter min Formening gaa en af to Veje ved Iværksættelsen af denne Foranstaltning. Heldigst i alle Henseender vilde det vistnok være at opføre en særskilt, brandfast lille Bygning, som dog maatte staa i Forbindelse med Bibliotheket, paa Grunden mellem dette og det zoologiske Museum. I en saadan Bygning vilde der ogsaa kunne skaffes Plads til Universitetets Arkiv. Men, hvis Tanken om en særskilt Bygning ikke vinder Bifald, kunde man jo nok lade sig nøje med mindre, og fremfor alt maatte da det Træskillerum, som nu adskiller Manuskriptrummet fra Bogsalen, erstattes med en Brandmur med Jerndør. Da Muren maatte føres ned i Grunden, vilde derved den Fare, som stadig truer Bibliotheket fra Kjælderens Træloft, ophæves. Endvidere maatte det nuværende Loft over Manuskriptrummet erstattes med en flad, muret Hvælving eller lignende, og endelig maatte der indlægges en Varmeledning i Rummet. En ikke ringe Vanskelighed ved Gjennemførelsen af disse Arbejder vilde det dog være, at man, saa længe de stod paa og endnu en god Stund efter, maatte søge at skaffe Plads andetsteds dels til de i Manuskriptrummet opbevarede Haandskrifter og lignende, dels til de Bøger, som ere opstillede baade i Rummene ovenover og nærmest ved Siden af. Imidlertid vilde man jo nok paa en eller anden Maade komme ud over denne Vanskelighed, og jeg kan ikke undlade indstændigt at anmode Konsistorium om at fastholde den i dets Skrivelse fremsatte Tanke og virke hen til dens Realisering«.

— Efter at Behandlingen af Bibliothekets nye Lønningslov var tilendebragt i Rigsdagen, henvendte jeg mig under 6te April 1893 til Konsistorium med Forslag dels om Besættelsen af den ved Loven oprettede Post som 2den Underbibliothekar, dels om Anvendelsen af de til Medhjælp bevilgede Beløb. Dagen efter indstillede jeg til Konsistorium i Tidsrummet 15de

April—15de September at holde Bibliotheket aabent i Timerne 5—7 Eftermiddag. Da de paagjældende Skrivelser allerede tidligere udtogsvis ere meddelte i Aarbogen (Aarb. f. 1891—92 S. 849—53), skal jeg ikke her aftrykke dem, men kun nævne, at alle mine Forslag bleve billigede af Konsistorium og stadfæstede dels af dette, dels af Ministeriet.

— Ved Skrivelse af 1ste Maj 1893 underrettede Provinsarkivar, Dr. jur. V. A. Secher mig om, at det københavnske Provinsarkivs Bygning nu var saa vidt færdig, at Arkivet saa sig istand til at modtage de Aviser fra Sjællands og Lolland-Falsters Stifter, som i Henhold af Lov af 30te Marts 1889 vilde være at afgive fra Universitetsbibliotheket til Arkivet. Samtidig meddelte han mig, at da Arkivet raadede over tilstrækkelig Plads, vilde det tillige kunne modtage til midlertidig Opbevarelse og videre Fremsendelse de Aviser, som i Henhold til den nævnte Lov vilde være at afgive fra Bibliotheket til det fynske Provinsarkiv. Paa Grund af den stadig mere tiltagende Pladsmangel i Bibliotheket benyttede jeg med Glæde den Lejlighed, der tilbød sig til paa én Gang at blive af med den sidste Rest af Provinsaviserne, og efterat jeg først havde indhentet Konsistoriums Tilladelse, som meddeltes mig ved Skrivelse af 12te Maj, afgaves de paagjældende Aviser i Sommerens Løb til det nævnte Arkiv.

— Arbejdet paa de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finansaaret 1892—93) afgaves den 15de Maj 1893 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der i Aarets Løb af Cand. mag. Bartholin skrevet 4,490 Sedler, hørende til Afdelingerne Theologi (Slutning) og Geografi (Begyndelsen), medens der i Fagkatalogen af samme indførtes 6,309 Titler, foruden dem, der af Bibliothekets eget Personale indførtes i de allerede færdige Afdelinger. Desuden blev der arbejdet videre paa den særskilte alfabetiske Katalog over Bibliothekets Samling af udenlandske Doktordisputatser.

— Ved Skrivelse af 19de April 1893 tillod Ministeriet Underbibliothekar, Dr. phil. Fridericia at foretage en Rejse i videnskabeligt Øjemed til Stockholm i Tiden fra den 19de til den 30te April. — For de ved den nye Lønningslov til min Raadighed stillede 2,600 Kr. til ekstraordinær Medhjælp oprettede jeg 3 Medhjælperpladser, som jeg besatte med D'Hrr. Candd. phil. Aage Friis, C. Lüttichau og O. Madsen.

2. Den botaniske Have 1893.

(Professor, Dr. Eug. Warming).

A. Haven i snævrere Forstand.

I Aaret 1893 ere følgende Arbejder udførte:

1. Frilandsanlægget. Den strænge Vinter 1892—93 foraarsagede en Del Tab af Træer og Buske, navnlig led Naaletræerne betydeligt, saa at, foruden de mindre haardføre som *Abies cephalonica*, *A. Pindrow*, *A. Pinsapo*, *Cedrus atlantica*, *Cryptomeria japonica*, *Picea Morinda*, *P. orientalis*, *Podoc arpus japonica*, *Sequoia gigantea* m. fl., næsten alle Ædelgran (*Abies*) og en stor Mængde af Rødgran gik ud og maatte ryddes. Af Løv-

træer vare Tabene ikke saa store; blandt dem der døde kan nævnes forskellige Arter Cotoneaster, Cratægus Azoarolus, Diospyros Lotus, Fontanesia phillyreoides, Indigofera Dosua, forskellige Arter Ligustrum og enkelte andre. Nogle af disse have dog i Løbet af Sommeren givet Skud fra Roden. Blandt de urteagtige, fleraarige Planter vare Tabene ikke større end i almindelige Aar, da de hele Vinteren vare dækkede af et godt Snelag.

Frøhøsten er iaar kun lille og daarlig, da den varme og tørre For-sommer hindrede Frøets Spiring og de fleraarige Planter i at udvikle sig normalt; fra Midten af Juli blev Vejret regnfuldt og efter Aarstiden kjøligt, saa at mange af de Planter, der først da naaede at komme i Væxt, ikke kunde modne Frøet.

De Salix-Arter, der staa paa Jordvolden, som skal afgraves, nu da Kommunen lader Anlægget mellem Haven og Sølvgade udføre, ere formerede og de unge Planter ere plantede, hvor der var Plads mellem de andre Salices. De ældre Doubletter af Philadelphus i Lindebouskettet ere borttagne, og andre Arter ere plantede istedet. Den i forrige Aar paabegyndte Plantning af en Hæk af Hvidtjørn er iaar fortsat langs med Stakittet i Østerfarimagsgade, med Undtagelse af et Stykke ved Jordmagasinet, hvor formentlig Universitetets Gymnastikhus vil faa Plads. Resten af den daarlige Avnbøghæk ved det medicinske Kvarter er ryddet og Pladsen tillagt dette.

Plænen med Platanerne er omgravet og tilsaaet paany, da den var meget uren, idet Frø af Planter fra det toaarige Kvarter flyver derover og spirer. Da Plænen med Pilene ved Søen sidste Efteraar blev opgravet for Nedlægningen af Sugeledningen fra Søen til Dampumperne, maatte den planeres og tilsaaes igjen. I Bousketterne langs med Østerfarimagsgade, fra Gartnerboligen til den polytekniske Lærestanstalt er den, ved Udgravning til Betonpillerne i Jernstakittet, tiloversblevne Jord udjævnet, de ere planerede, gravede og tilsaaede med Græs. Ved Ombygningen af Broen blev det nødvendigt at forhøje de tilstødende Gange tilligemed Græsskraaninger og Plæner, der paany bleve tilsaaede.

I det medicinske Kvarter ere de overflødige Planter udskudte, saa at der har kunnet tages 16 Bede ind til det ifjor paabegyndte biologiske Kvarter. Den Del, der er beholdt som medicinsk Kvarter, er reolet og beplantet paany. Det er omtrent halvt saa stort som det tidligere og indeholder af urteagtige Planter henved 250 Arter. Grupperne med de fleraarige Planter ere vintergravede. Den ene Del af Kvarteret til de toaarige og en Trediedel af det til de enaarige Planter er reolet.

Ren- og Vedligeholdelsesarbejderne ere udførte som sædvanlig. Gangene ere jævned og grusede.

De forrige Aar som Forsøg anskaffede emaillerede Navneskilte til Grupperne, navnlig i det biologiske Kvarter, have ikke vist sig hensigtsvarende, hvorfor der ikke bliver anskaffet flere af dette Materiale.

2. Væxthusene. Foruden det daglige Arbejde har den store Reparation og Malingen af alle Væxthusene foraarsaget et ikke ubetydeligt Arbejde med at flytte Planterne fra et Hus til et andet, medens Arbejdet stod paa; de større Planter, der ikke kunne flyttes ud af Palmehuset, maatte flyttes efterhaanden som de stode Haandværkerne ivejen.

Desværre maatte de 2 *Cocos botryophora*, der vare hjembragte 1847 med Korvetten »Galathea« fra Rio Janeiro, borthugges, da de vare for høje til at forblive i Huset. De ere nu anbragte i Museet. *Phoenix spinosa* blev flyttet ind i Midten og sænkedes ned paa Kanalen; da den paa Grund af sin Størrelse ikke mere kan flyttes, blev den ikke omplantet, men der sattes kun en Kasse af Bræder omkring den Del af Roden, som staaer over Gulvet. *Arenga saccharifera*, hvis Blad iaar igjen var voxet gennem Glastaget, blev sænket 4 Fod i en af Beton støbt Brønd. Begge disse Planter kunne kun beholdes i det nuværende Palmehus i nogle faa Aar, da de saa ville være for store. Foruden *Livistona chinensis* og *olivæformis*, der bleve omplantede i firkantede Kasser med Jernstel, ere 20 andre Planter omplantede i Ballier.

Luftgivningsapparaterne i Væxthusene ere eftersete og reparerede.

Paa Varmeapparatet ere alle Haner slebne, Rør og Pakninger eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. 12 Stk. $\frac{1}{2}$ " , 1 Stk. 1" og 1 Stk. $1\frac{1}{2}$ " Damphaner ere fornyede. Returrøret i Varmebedet i B er tildels fornyet. I D borttoges 2 Stk. 4" Rør, der vare revnede; da de ikke behøves saa store, erstattedes de med $\frac{1}{2}$ " Rør. Spjeldet og Rammen under Kjedlen Nr. 3 fornyedes. I Varmekjedlen i Snedkerværkstedet indlagdes nye Dampprør. Returvandsamleren og Dampføderen tilligemed alle dertil hørende Rørforbindelser fornyedes. Rørlødnings fra Returvandsamleren til Donkey-Pumpen og den fra Føderen til Kjedlerne fornyedes. De 3 Dampkjedler prøvedes og fandtes iorden.

Alle Væxthusene, med Undtagelse af Formerings- og Forsøgshuset, bleve malede ind- og udvendig. Glastagene bleve eftersete og istandsatte; Vinduerne vadskedes før Malingen.

(Til Eftersyn og Reparation af Glastagene anvendtes $501\frac{1}{2}$ Arbejdsdage, c. 58 Kister Glas, 1,700 Pd. Kit og 195 Pd. Blyindfatning. Til at vadske Vinduerne anvendtes 172 Arbejdsdage).

Palmehuset. I Taget fornyedes Beklædningen paa 34 Spær og 19 Løsholter samt 2 Vinduesrammer; i 32 Vinduer fornyedes 38 Ramtræ. Bagporten repareredes med 5 nye Flager. En 4 Fod dyb Brønd udgravedes og støbtes af Beton. Murkanten omkring den midterste Rotunde, der var sunken paa flere Steder, saa at Gulvtremmerne laa meget skæve, blev tilligemed Luftudsugningsbrøndene rettede og opmurede. Ligeledes bleve Jernbukkene imellem Søjlerne rettede og undermurede. I Skillerummene til B og C lagdes 2 nye Fodstykker, 3 Stolper og 13 Løsholter. Vinduer, Døre og Flager repareredes. Ruderne i den øverste Kuppel samt i det underste Lag paa det øverste Tag bleve omlagte. I Væxthuset B fornyedes Beklædningen paa 3 Spær, 4 Løsholte og 2 Vinduesrammer; de øvrige Spær og Vinduer ere reparerede. Dækket paa Lufthætten er fornyet, Siderne og Klapperne ere reparerede. I Skillerummet til D ere 10 Vinduer, Døre og Fodstykket reparerede. I Væxthuset C repareredes 6 Spær, Vinduer, Døre samt Tremmerne paa den udvendige Gangbro. I Skillerummet til E er lagt et nyt Fodstykke. I Væxthuset D fornyedes 2 Spær, 4 Fodstykker med Stød- og Dækbræder paa Nordsiden; Vinduer, Døre samt den udvendige Gangbro ere reparerede. I Væxthuset E ere Vinduer, Døre og den udvendige Gangbro reparerede. I Væxthuset F er hele den østlige Gavl,

Indgangspartiet og de 2 nærmest liggende Spær fornyede, 2 nye Vinduesrammer med Sprosser; Solfanget (8 Stembræder) og Fodstykket reparerede, i 24 Vinduer indsat 30 nye Ramtræ og 20 Sprosser. Alle Dæknakkerne fornyedes. I Væxthuset G ere Spær, Vinduer og Fodstykker reparerede. I Væxthuset H er et Fodstykke i Gavlen fornyet, Lufthætten og Vinduer reparerede. I Væxthuset I ere begge Fodstykker med Fodplankerne fornyede, Vinduerne, Dørene og Stilladserne reparerede. I Akvariet er Beklædningen paa 24 Spær og 12 Løsholte fornyede; Døre, Vinduer, Fodstykker repareredes. Vinduerne i Taget over Indgangspartiet ere ændrede og tildels fornyede.

Renderne udvendig og imellem de dobbelte Vinduer, samt Zinkstrimlerne, der dække over Samlingerne af Vinduerne paa Tagene af Væxthusene B, C, D, E, Akvariet og Palmehuset ere reparerede og for en Del fornyede.

Marmorbusten af Frederik V, der i nogle Aar har staaet i Lysgaarden i Museet, maatte flyttes, da Pladsen, hvor den stod, skulde benyttes til Opstilling af Skabe. Den er nu opstillet i Væxthuset E.

3. Bygninger. Foruden det almindelige Eftersyn paa Tag og Fag udførtes følgende Arbejder:

Langs med Østerfarimagsgade, fra Gartnerboligen til den polytekniske Læreanstalt er opsat et Jernstakit med et større Indgangsparti med Granitpiller.

I Skjellet mellem Haven og den polytekniske Læreanstalt opførtes den sidste Halvdel af Muren, i hvilken der indsattes en Dør. Langs med hele Muren (132 Alen) blev en Tagrende af Zink ophængt. Et Træstakit sattes imellem Forsøgshaven og Varmbænkpladsen. Broen over Søen blev ombygget og malet. Istedetfor de Træpæle for Enderne af Broen, hvorpaa den tidligere hvilede, blev der støbt 2 Piller af Beton, som nu bære den. Jernbænkene ere reparerede og maledes.

Kontoret, Frøkamret og Gjennemgangen i Gartnerboligen ere reparerede og maledes. Til Katalogerne og andre Ting, der ikke godt kunne ligge frit fremme, anskaffedes 3 Skabe paa Frøkamret og 2 i Gjennemgangsværelset. I Medhjælperboligen istandsattes og maledes 2 Værelser. I Portnerboligen lagdes et nyt Gulv og 2 nye Bjælker i Kjøkkenet. Aftrædelsesværelset, der ikke benyttedes af Publikum, blev istandsat og malet, 1 Kakkellovn, der ikke benyttedes i Gartnerboligen, flyttedes derhen og opsattes; Værelset lagdes til Portnerens Lejlighed.

Museet. I Læsesalen forlængedes Bordet, Bænkene rykkedes sammen, og 1 ny Bænk opsattes. 4 Gasblus bleve ændrede. I Nr. 2 indrettedes et Skab og 2 bleve maledes. I Nr. 8 anskaffedes et stort Skab og 5 Fag Forsatsvinduer. I Bibliotheket rykkedes Hylderne i Reolerne sammen og en ny Reol opsattes, hvortil der var givet en ekstraordinær Bevilling af Rigsdagen. I Lysgaarden opsattes 11 Skabe til Herbarier ligeledes for ekstraordinær Bevilling. Det bakteriologiske Institut flyttede herfra til Ny Vestergade, og de af det benyttede Kjælderværelser toges atter i Brug for Museet. Forværelset ved Nr. 22, der tidligere var overladt til Professor Salomonsen, laantes til Dr. Nielsen.

Laboratoriet. I Professorboligerne oliemaledes nogle Værelser; ligeledes blev Portnerens Lejlighed oliemalet.

4. Personalet. Medhjælper Ipsen var i September Maaned indkaldt til Militærtjeneste. Undergartner Madsen var syg i en Del af November og December Maaneder.

5. Frø- og Plantebygning. Fra 43 botaniske Haver og 17 Privatmænd er modtaget c. 1,551 Portioner Frø, af hvilke de Arter, der kunne bestemmes ved deres Frø, ere saaede under bestemt Navn. Af de øvrige ere 921 saaede uden bestemt Nummer, medens Resten er udskudt, enten som Doubletter eller ubetydelige Arter. Der er endvidere modtaget 165 levende Planter fra de botaniske Haver i St. Petersborg og Lund og fra 24 private Gartnere og Havevenner. Giverne ere Professor, Dr. Brandis, Frø; Havebrugskandidat Caroc, Nymphæa-Arter; Hr. von Bergen, Planter fra Norge; Handelsgartner Bruun i Svendborg, danske og grønlandske Planter; Gartner Brandt paa Krathuset, Anthurium ornatum; Cand. mag. Børgesen, Planter fra Schweiz og Stenhøjsplanter; Hr. Cockayne, Frø fra Ny Zeeland; Direktør Correvon i Genève, Frø; Dr. Dieck, Moseplanter; Grosserer Eriksen, Løgvæxter og Frø af *Trapa natans* (kjøbt); Adjunkt Føddersen, Frø fra Chile; Cand. pharm. K. Friederichsen, Frø; Cand. pharm. Gelert, Frø; Lektor C. Hansen, Frø fra Nordamerika; Underforvalter C. O. Hansen, Frø og Planter fra St. Croix; Thom. Hanbury i La Mortola, Frø; Stud. mag. Hartz, Frø af danske Planter; Missionær Jensen i Madras, Frø; Frk. Jacobsen paa Hæsede, Frø; Havebrugskandidat A. Lange, danske Orchis; Professor Joh. Lange, Frø fra forskellige Steder og danske Planter; Handelsgartner Liboni i Sønderborg, Hybrider af *Verbascum*; Premierlieutenant Lundwall, spirende Frø af *Araucaria* fra Chile; Stud. mag. Mentz, danske Planter; Baron F. Müller i Melbourne, Frø og særligt maa fremhæves en meget stor og pragtfuld *Todea barbara* med en 3 Fod høj og $3\frac{1}{2}$ Fod bred Stamme, som er mange hundrede Pund tung og hvis Fragt Baron Müller betalte; Seminarie-lærer H. Mortensen, Bastarder af danske Planter; Konsulent Nielsen, Bastarder af danske Planter; Gartner Pedersen, Frø af *Cuscuta*; Mr. Robinson ved Frk. Begtrup, *Polygala Senega* fra Nordamerika; Docent Rützou, Frø; Professor Seidel i Dresden, Frø; Gartner Ulriksen paa Alnarp, forskellige Coniferæ; Professor Warming, Frø fra forskellige; Hr. Zencker, Frø; Sphagnummos er modtaget fra Gartner Christensen paa Tølløse, Kancelliraad Hostrup Schultz og Dr. Stockfleth.

Fra Haven er afgivet 286 Planter, 32 Arter Stiklinger, og 5,197 Portioner Frø til 74 botaniske Haver, 27 Landbrugsskoler, Seminarier og private Gartnere og Haveejere.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger og Examinere er der afgivet Materiale til den farmaceutiske Lærestalts Botanikundervisning, der med Ministeriets Tilladelse er forbleven her i Haven, og der er af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 981 Portioner til 75 forskellige Skoler (98 Lærere), 11 Kursus (13 Lærere), og 12 Manuduktører. Desuden er afgivet afskaarne Planter til Skolelærerexaminerne i Aarhus, København og Odense.

6. Havebrugskandidat Helweg, Cand. mag. Hj. Jensen og Cand. mag. Raunkiær have benyttet Jord i Forsøgshaven til Forsøg. Desuden har Cand. mag. Hj. Jensen anstillet Forsøg med forskellige Planter i Væxthusene, ligesom han og de Studerende i plantefysiologisk Laboratorium have benyttet Forsøghuset.

7. Adgangskort ere af Gartneren udstedte til 37 Manuduktører og Studerende tildels med Adgang til Væxthuse, Stenhøjene og Mosen. Til 5 Skoler er udstedt Adgangskort. Til at male i Haven og Væxthusene ere 11 Kort udstedte. Af Betalingskort ere 2 solgte for Enkelt-Person (Nr. 49, 50) og 1 Familiekort (Nr. 31).

Adgangskort til Haven ere iøvrigt af Bibliothekaren udstedte til 23 Botanikere og Botanofiler, 6 Lærere, 29 Lærerinder, 23 Lærerindeelever 43 studiosi magisterii, 230 Stud. med., 18 Stud. polyt., 75 Stud. pharm., 28 Landbohøjskoleelever, 52 Seminarieelever, 72 Privatister, 2 Haveelskere, 1 Kunstnerinde samt en Del af Universitetets og Ministeriets Embedsmænd.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: I Generalherbariet ere Underslægterne *Lastrea* og *Nephrodium* af Slægten *Aspidium* samt Familien *Dioscoreaceæ* bestemte af Museumsinspektør Kiærskou. Samtidigt ere de ældre Bestemmelser reviderede, det lille Format overført til stort, alle Exemplarerne nøjagtigt etiketterede og hver Art forsynet med et Omslag med efter Verdensdelene forskelligfarvet Etikette. Slægten *Rosa* er bestemt og revideret af Professor Crépin i Bruxelles, Iserts vestindiske Herbarium af Konsul Krug i Berlin og 34 *Simarubaceæ* af Professor Urban i Berlin. I det arktiske Herbarium er Bearbejdelsen af Grønlands Havalger tilendebragt og en Del islandske Havalger tilligemed en Samling islandske Karplanter (modtagne af Adjunkt Stefánsson) bestemte af Dr. Kolderup Rosenvinge. En Del østgrønlandske Laver ere bestemte af Pastor Deichmann Branth.

Konservatorarbejder: Ordningen, Opklæbningen og Interkaleringen af Liebmanns store Samling af mexikanske Græsser er tilendebragt. Samtidigt ere Doubletter udtagne og afsendte til forskellige Museer. Af Familieme *Bignoniaceæ*, *Bromeliaceæ*, *Cucurbitaceæ*, *Malvaceæ* og *Vellosiaceæ* ere de brasilianske Arter blevne ordnede og forsynede med Etiketter. Samtidigt ere Doubletter udtagne. Bestemmelseslister over Glaziouske Planter ere blevne indførte i Protokollerne. Adskillige Planter, som ere blevne ønskede til Bestemmelse eller Undersøgelse, ere blevne udtagne og reviderede, ligesom tilbagesendte Planter ere blevne reviderede og for Størstedelen interkalerede. I det arktiske Herbarium er Ordningen af de arktiske, særlig grønlandske, Svampe, saa godt som tilendebragt. Samtidigt er der udtaget Doubletter. Ordningen af de arktiske Alger er paabegyndt; samtidigt er udtaget Doubletter af de grønlandske. For de færøiske og islandske Algers Vedkommende er Ordningen og Opstillingen dog i mange Tilfælde

ikke gennemført, da dertil udkræves en mere indgaaende Undersøgelse, end Tiden har tilladt. Doubletter af grønlandske og islandske Karplanter, Mosser og Laver ere udtagne, etiketterede og afsendte til forskjellige Museer. Den i Herbariets store Beholdning af magasinerede Planter i forrige Aar paabegyndte Ordning efter Familier er fuldenendt for Fanerogamernes Vedkommende (med Undtagelse af Liebmanns og Ørsteds centralamerikanske Samlinger, som allerede tildels ere ordnede paa denne Maade). Af Galatheaexpeditionens Samlinger ere Algerne interkalerede og Mosserne udtagne og afsendte til Bestemmelse. Alle Doubletter af danske Planter ere gjorte færdige til Uddeling. Interkalation af senere opklæbede Planter i Generalherbariet er paabegyndt. Vedprøvesamlingen er flyttet ind i de ved Professor Salomonsens Fraflytning ledige Skabe i Kjælderen. Af Damerne, som arbejde i Museet, er der opsat 4,625 Exemplarer paa Halvark.

b. Tør- og Spiritussamlingen.

Bestemmesarbejder: Bestemmelserne af Liliiflorer og Gramineer ere reviderede.

Konservatorarbejder: Paa Grund af de i høj Grad paatrængende Arbejder i Herbarierne er her intet Arbejde udført. Kun omtrent 50 Præparater ere her opstillede af Inspektøren, og en hel Del venezuelanske og vestindiske Plantedele opstillede i Glas af Professor Warming.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Udlaan har fundet Sted til følgende 7 udenlandske Botanikere: Professor Flahault i Montpellier, Professor Crepin i Bruxelles, Lektor Neumann i Sverrig, Dr. Lindau i Berlin, Fru Weber van Bosse i Amsterdam, Dr. Brotherus i Helsingfors, Professor Chodat i Genève og til 5 indenlandske Botanikere. 27 Personer have besøgt og benyttet Museets Samlinger.

3. Udsending af Doubletter fra Museet.

Doubletter af Liebmanns mexikanske Græsser (indtil 150 Arter i hver Pakke) ere sendte til Museerne i Kew, Paris, Stockholm, St. Petersborg, Berlin, Wien, Washington og St. Louis. Til Museerne i Upsala, Kew, Paris og Kiel ere sendte Samlinger af grønlandske og tildels islandske Planter. Til Herb. Boissier i Chambésy ved Genève er sendt en stor Samling grønlandske og islandske Karplanter, og til den botaniske Forening i Kjøbenhavn en større Samling af danske Planter.

4. Museets Forøgelser.

Museet har i Aarets Løb modtaget adskillige Forøgelser, af hvilke særligt fremhæves: Ifølge testamentarisk Bestemmelse af Etatsraad E. Petit tilfaldt ved hans Død, der indtraf den 7de Novbr. 1893, følgende Samlinger Haven: hans korsikanske, nordafrikanske, schweiziske og østerrikske Herbarium; disse værdifulde Samlinger ere modtagne og ville, saa-

snart ske kan, blive gennemgaaede og indlemmede i Herbariet, efterat Doubletter ere udskilte. Endvidere er modtaget 230 Arter nordamerikanske Planter fra the Smithsonian Institution, en Samling Havalger fra Island, samlet af Stud. mag. Lundbeck, en meget stor Samling (flere tusinde Herbarieexemplarer og en Mængde Spiritusglas) grønlandske Havalger, bestemte af Dr. Kolderup Rosenvinge, fra Grønlands-Kommissionen. Fremdeles større Samlinger af Planter fra MontPELLIERS Omegn, dels fra Professor Flahault, dels fra Professor Warming. Endvidere er modtaget Gaver fra Justitsraad Juel, Professor Johnstrup, Stud. mag. Ostenfeldt Hansen, Administrator Pedersen, Dr. V. A. Poulsen, Cand. pharm. Gelert, den botaniske Forening i Kjøbenhavn, Gartner Ravens i Odense, Kunstmaler Skovgaard, Hr. V. Thaulow, Pastor Høyerup, Professor Joh. Lange, zoologisk Museum, Assistent Hjalm. Jensen, Underforvalter O. Hansen paa St. Croix, Seminarielærer J. Jeppesen, Dr. H. Schenck i Bonn, Stud. mag. Hartz, fhv. Kolonibestyrer Lytzen, Museet i Berlin, Professor Warming, Pastor P. H. Sørensen i Jakobshavn, Docent Rützou, Museet i Lund, Brygger Th. Schiøtz, Adjunkt Zoffmann, Stud. mag. F. Kølpin Ravn, Docent Hannover, Cand. phil. Edv. Bay, Hofjægermester Hofman Bang, Snedkermester Carl Hansen, Pastor Deichmann Branth, Dr. J. M. Norman i Laurvig, Professor Grønlund, Dr. phil. W. Sørensen og Lærer Overgaard. Kjøbte ere: Rabenhorst: Fungi europæi Ser. II. Cent. 38—39, E. F. et W. R. Linton, Murray & Moyl Rogers Lit. of British Rubi Fasc. I—II, Migula, Sydow et Wahlstedt: Characeæ exsiccatae Fasc. I og V. Wittrock et O. Nordstedt: Algæ aquæ dulcis exsiccatae: Fasc. 22—25. Endelig er Museets Haandbibliothek blevet forøget med Lief. 79—99 af Engler u. Prantl: Die natürl. Pflanzenfamilien.

C. Bibliotheket.

Bibliotheket har været aabent i 132 Dage; Læsestuen har været besøgt af 680 Personer; Udlaan har fundet Sted til 673 Personer, som laante 1306 Værker i 1503 Bind.

Bibliotheket har modtaget 71 Tidsskrifter, hvoraf 24 ere Gaver fra Videnskabernes Selskab, Meteorologisk Institut, Landbohøjskolen, Münchener Akademiet, Botanisk Have i St. Petersborg, Botanisk Forening, Naturhistorisk Forening, Redaktionerne af Gartnertidende, Dansk Havebrugstidende og Ugeskrift for Landmænd, samt Inspektør Kiærskou og Lektor Rostrup.

Endvidere er modtaget 272 Værker, af hvilke 32 ere Fortsættelser. 117 ere Gaver fra Videnskabernes Selskab, Zoologisk Museum, Landbohøjskolen, Münchener Akademiet, Botanisk Forening, Professor Agardh i Lund, Hr. J. C. Bay, Cand. mag. O. Dahl (Christiania), Cand. pharm. O. Gelert, Kandidat H. Gran (Christiania), Professor Grønlund, Inspektør Kiærskou, Konsul H. Krebs, Professor Joh. Lange, Professor Lütken, Professor Mac Millan (Minneapolis, Minn. U. S. A.), Stud. mag. Mentz, Dr. O. Nordstedt (Lund), Lektor O. G. Petersen, Etatsraad Petit, Dr. med. C. Rasch, Cand. mag. Raunkiær, Dr. Rosenvinge, Lektor Rostrup, Professor Salomonsen, Forstkandidat Sarauw, Dr. R. Schulze (Berlin), Professor Warming, Professor N. Wille (Christiania), Læge F. N. Williams (Brentford, England) Cand. polyt. E. Østrup. Særlig fremhæves Redouté, Les Liliacées, et stort Billed-

værk i 8 Bind, skænket af Konsul H. Krebs, *The Gardeners Chronicle*, et komplet Exemplar indtil 1890, af Landbohøjskolen, samt et større Antal Bøger udtaget af afdøde Etatsraad E. Petits efterladte Bogsamling i Henshold til den Afdødes Bestemmelse. Endelig har Bibliotheket som Gave modtaget fra Fru Nanna Liebmann en Del Manuskripter og Breve, efterladte af Professor Liebmann, samt efter Etatsraad Petit 2 Bind med kolorerede Haandtegninger af Svampe udførte af Samme. — 101 Bind og Hefter ere blevne indbundne eller stift heftede.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 6 Billeder, som ere skænkede af Apotheker Boysen, Professor Lange, Dr. O. Nordstedt (Lund) og Professor Warming.

Under Bibliothekaren, Dr. Kolderup Rosenvinges Fraværelse paa Undersøgelsesrejser i de danske Farvande, have Museumsinspektør Kiærskou og Cand. mag. Raunkiær vikarieret for ham.

I Sommerens Løb ere samtlige Reoler i Bibliotheket blevne ombyggede, idet der er indført Sondring mellem Oktav- og Kvart-Hylder, hvorved der er kommet 2 Hylder til paa hver Reol. Tillige er der bleven opstillet en stor ny Reol. Samtidig hermed er der bleven foretaget en Omflytning af hele Bibliotheket, der har taget megen Tid.

Museumsinspektør Kiærskou har fortsat Udarbejdelsen af en ny systematisk Katalog over Bibliotheket.

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

I 1893 er Museet blevet benyttet paa forskjellig Vis foruden til dets egentlige Formaal, nemlig: Til Tegneundervisning (i Auditoriet) af Almindelig dansk Gartnerforening; til videnskabelige Møder af følgende Foreninger: Botanisk, Naturhistorisk og Geografisk (Auditoriet); til Bakteriologisk Laboratorium (4 Værelser i Kjælderen og et Kjælderrum) af Professor C. J. Salomonsen, der imidlertid hen paa Sommeren fraflyttede disse og flyttede ind i de nye Lokaler i Ny Vestergade. Kredslæge Dr. Nielsen fik Lov til at benytte et af hans smaa Kjælderværelser til bakteriologisk Forskning og Undervisning. Det meteorologiske Instituts magnetiske Afdeling fik Lov at indrette et fotografisk Mørkekammer under den store Trappe. Professor Gædeken og Dr. H. A. Nielsen samt Docent Rützou benytte om Sommeren dels Museets Auditorium dels Laboratoriets Anatomisal til de aarlige Lærer- og Lærerindekursus i Hygiejne og Botanik. Den farmaceutiske Lærestalts Undervisning i Botanik er med Ministeriets Tilladelse forbleven her ved Haven, med Benyttelse af Auditoriet, Anatomisalen og Studiesamlingen i Laboratoriebygningen; et særligt Værelse til den botaniske Docent ved Lærestalten kan derimod ikke afgives af Laboratoriet. Dr. Rud. Bergh har som i tidligere Aar holdt sine histologiske Øvelser i Laboratoriets Anatomisal.

E. Videnskabelige Publikationer.

Dr. L. Kolderup Rosenvinge har tilendebragt Bearbejdelsen af Grønlands Havalger paa Grundlag af Museets Samlinger og publiceret et Arbejde

»Grønlands Havalger« i »Meddelelser om Grønland III«. — Museumsinspektør Kiærskou har publiceret sin Bearbejdelse af Museets brasilianske Myrtaceer under Titelen »Enumeratio Myrtacearum Brasiliensium«, 13 Ark med 24 Tavler. Lektor Dr. O. G. Petersens »Bidrag til Scitamineernes Anatomi«, grundet paa Havens Samlinger, udkom i Danske Vid. Selsk. Skrifter, og Professor Warmings Studier over Velloriaceernes Anatomi i sammes Oversigt. Professor Bureau's Bearbejdelse af Havens brasilianske Bignoniaceæ publiceredes i »Videnskabelige Meddelelser«, hvor Dr. Poulsen og Professor Wille ligeledes publicerede Bestemmelser af nogle faa Arter.

F. Anden botanisk Virksomhed, knyttet til Haven eller dens Funktionærer.

1. Biologisk Station. Paa denne, der i Sommerens Løb laa ved Kjerteminde, holdtes fra den 31te Juli til den 19de August et botanisk Kursus under Ledelse af Dr. Kolderup Rosenvinge. Deltagerne vare Cand. mag. Ipsen og Studd. mag. N. Hartz, Kruuse og Sæmundsson.

2. Dr. Kolderup Rosenvinge har fortsat sine med Understøttelse af Kommunitetets Midler foretagne Undersøgelser over Plantevæksten i de danske Have. Ombord paa Fiskeriinspektionsfartøjet »Hauch« og Fiskerikontroldamperne »Falken« og »Havørnen« ere Skrabninger og andre Indsamlinger foretagne i Limfjorden, Kattegat, Samsøbelt, Storebelt, Sundet og Østersøen syd om Øerne.

3. En botanisk Ekspedition til Fanø og Blaavand foretoges fra 13de—17de Juli inkl. under Ledelse af Professor Warming og Cand. mag. Raunkiær. I Ekspeditionen deltog 20 Studerende.

G. Personlige Forhold hele Haven vedkommende.

Flere betydelige Ændringer ere foregaaede, mest som Følge af, at Professor Lange tog Afsked fra sin Stilling ved Landbohøjskolen fra 1ste April. Dr. O. G. Petersen udnævntes til hans Eftermand, og afgav derfor fra 1ste Maj sin Stilling som Assistent ved Plantebestemmelserne i Haven, hvilken Plads overtoges af Cand. mag. Raunkiær. Da Dr. Petersen ogsaa fratraadte sin Stilling som Docent ved farmaceutisk Lærestanstalt, og Dr. V. A. Poulsen udnævntes til denne Plads, nedlagde Sidstnævnte sin Stilling ved Universitetet som Assistent ved den planteanatommiske Undervisning, ved hvilken Dr. Kolderup Rosenvinge traadte i hans Sted, og ved Studiesamlingen, hvor Cand. mag. F. Børgesen afløste ham. Tillige fratraadte Docent ved farmaceutisk Lærestanstalt, Cand. pharm. S. Rützou sin Stilling som Assistent ved Museets Sprit- og Tørsamling.

Den 11te November var det 25 Aar siden, at Gartner Friedrichsen udnævntes til sit Embede som Havens Gartner; en større Kreds af Botanikere og Andre, som staa eller have staaet Haven nær, fejrede denne Begivenhed ved en festlig Sammenkomst med ham

3. Det zoologiske Museum 1892 og 1893*).

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Lütken.)

1892.

I. De *Ordningsarbejder*, som ere blevne fremmede, ere i Hovedsagen følgende, forsaavidt de ikke henhøre under Begrebet løbende Arbejder. Assistenten (eller Viceinspektøren, som han nu benævnes) har begyndt paa Bearbejdelsen af de i den Lundske Samling opbevarede talrige Levninger af Hovdyr fra de brasilianske Huler. Ved Assistance af Stud. mag. Andersen, som har valgt et Afsnit af Ornithologien til sit Speciale, er Revisionen og Katalogiseringen af Gjøge-Gruppen (Coccyges) gennemført, og der er arbejdet paa samme Maade med Papegøjernes store Orden (Psittaci); ved Assistance af Cand. mag. Ad. Jensen ere Fiskefamilierne Pomacentrini, Chromides (Ferskvandslæbefiskene), Anabatidæ (Krybefiskene) og Ophiocephali reviderede, katalogiserede og overhovedet ordnede; Cand. mag. Posselt har fortsat sit Arbejde med den gamle Verdens Karpeformer (Cyprinoidei) og paa det Nærmeste afsluttet det. Bestyreren har — forsaavidt ikke hans anden Embedsgjerning og allehaande løbende Museumsforretninger, Korrespondance o. s. v. have lagt Beslag paa hans Tid — især været sysselsat med at revidere den Oversigt over Grønlands Fiske, som skulde udgjøre et Afsnit af den nye »Fauna Groenlandica«, som haabes udgiven ved »Kommissionen for Grønlands geografisk-geologiske Undersøgelse« i en nær Fremtid.

Opstillingsarbejderne, som dels slutte sig til de planmæssige Ordningsarbejder, dels ere en Følge af den i Aarets Løb og i det foregaaende Aar stedfundne Tilgang af nyt Materiale, fordele sig paa følgende Maade paa de forskjellige Klasser samt paa den almindelige systematiske og paa de dansk-nordiske, faunistiske Samlinger.

I den *almindelige Pattedyrsamling* er der opstillet 11 udstoppede Pattedyr, deriblandt 1 Præri-Antilope (*Antilocapra americana*), 1 Præri-Ulv (*Canis latrans*), 2 Zobeler (Han og Hun), 1 Jordegern (*Spermophilus guttatus*), 1 Axis-Hjort og flere Aber (*Cynocephalus anubis*, *hamadryas*, *sphinx*, *Semnopithecus entellus*). Af danske eller nordiske Dyr: 1 Egern, Tyr og Kalv af Moskusfaar eller Polaroxe (*Ovibos moschatus*) fra Øst-Grønland, 1 Hare-Unge og Reder af Dværgmus (*Mus minutus*). I Spiritus er opstillet 17 mindre Pattedyr, deriblandt 2 *Myodes torquatus* fra Grønland. Der er indordnet i Samlingen 6 Skeletter (deriblandt *Hyæmoschus aquaticus*) og 73 Kranier m. m. af Pattedyr, deriblandt af Præri-Antilopen og af Stellers Søløve (*Otaria Stelleri*) samt en Række Kranier af Pungdyr og Flaggermus, præparerede af Hr. Winge i Anledning af hans Arbejde over Brasiliens Pattedyr; i Hvalsamlingen 1 Skelet af *Pontoporia Blainvillii*, 2 Kranier

*) For at Meddelelserne om Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter kunne blive meddelte for samme Aar for alle Samlinger, er der i denne Aarbog optaget Meddelelser for det zoologiske Museum og for det mineralogiske Museum for Aarene 1892 og 1893.

af *Inia geoffrensis* og 5 Kranier af Hvalfiske (Blaahval, Narhval, Vaagehval, Pukkelhval og Grindehval) samt nogle Præparater i Spiritus. Af Palæontologica er opstillet 1 Elsdyrskelet fra en Mose ved Jyderup, som træder istedetfor et det mineralogiske Museum overladt Skelet fra den samme Egn.

Af *Fugle* er der i den almindelige systematiske Samling opstillet 19 udstoppede samt 1 Skelet. Den dansk-nordiske Samling er forøget med 49 udstoppede Stykker — deriblandt 1 i Sønderjylland skudt Trap (*Otis Macqueni*) — samt med 5 i Spiritus opstillede Unger eller Fostre.

I den almindelige Samling af *Krybdyr og Padder* er der opstillet 25 Stykker i Spiritus, i den danske 7. Desuden er der opstillet 1 Kvælerslange (*Python molurus*) og 5 Kranier af Krokodiler, af hvilke de 4 udgjøre en Suite af ældre og yngre, Han og Hun, af *Crocodylus intermedius* fra Rio Apure i Venezuela.

I den almindelige *Fiskesamling* er der opstillet 324 Stykker (Læbefiske, Flodlæbefiske, Pomacentriner, Pseudochromider, Krybefiske og Ophiocephalider) samt 11 udstoppede Fiske (hvoriblandt 1 Sværdfisk (*Xiphias*) og 1 stor vestindisk Haj (af Slægten *Galeocerdo*), og 38 Skeletter, Kranier m. m. af Fiske (hvoriblandt Skeletter af Spadestør (*Spatularia*), Nilgjedde (*Mormyrus*), *Amia*, *Scopelus*, forskellige Læbefiske o. s. v.). I den dansk-nordiske Afdeling er der opstillet 110 Stykker (deriblandt 1 ung Klumpfisk (*Mola rotunda*), 14 danske Læbefiske og et betydeligt Antal Fiske fra Indsamlingerne i Kattegatet og i Øst- og Vest- Grønland). — Ialt er der saaledes opstillet 718 Stykker, bortset fra, hvad der er anbragt i Magasin- og Supplementglas, Rørglas o. s. v.

II. *Ved Gaver og Indsamlinger* har Afdelingen i 1892 modtaget følgende Forøgelser: 1) Fra Zoologisk Have er skænket 21 Pattedyr: *Canis cancrivorus*, *Antilocapra americana* (Præri-Antilope) *Cervus axis*, *Cervus porcinus*, *Sciurus plantani*, *Martes sylvatica*, 2 *Cerocebus sinicus*, *Canis latrans*, *Lemur varius*, *Semnopithecus entellus*, 2 *Canis dingo*-Bastarder, *Cebus sp.*, *Cynocephalus sphinx*, *Capra hircus*, *Cynocephalus anubis*, *Nyctipithecus felinus*, *Macacus speciosus*, *Taxidea americana*, *Felis leo*, Hun; 45 Fugle: *Casuarus galeatus*, *Dendrocycna fulva*, *Syrnium uralense*, *Palæornis fasciatus*, *Columba squamosa*, *Æx galericulata*, *Cyanurus cristatus*, *Trochalopterus canorum*, *Tachyphonus melanoleucus*, *Grus virgo*, 2 *Chamæpelia trochila*, *Numida ptilorhyncha*, *Ara maracana*, *Aprosmictus cyanopygius*, *Agelæus perspicillatus*, *Columba loricata*, *Cyanurus pileatus*, *Chalcophaps indica*, *Æx spona*, pull., *Gallus domesticus* var., pull. *Phasianus amherstiae*, 2 *Columba rufina*, *Gubernatrix cristatella*, *Odontophorus dentatus*, *Sialia sialis*, Bastard af *Phasianus colchicus* og *Euplocamus lineatus*, *Tetrao tetrix*, pull., *Chrysotis ventralis*, *Columba corensis*, *Conurus auricapillus*, *Mitua tuberosa*, *Cryptorhina afra*, *Pastor malabaricus*, *Calopsittacus novæ-hollandiæ*, pull., *Phyllornis aurifrons*, *Hyphantornis cabanisi*, *Ardea goliath*, *Mycteria australis*, *Carpodacus sinaiticus*, *Tinamus solitarius*, *Euplectes franciscanus*, *Amblyrhampus holocericeus*, *Cyanurus coeruleus*; 2 Slanger (*Python natalensis*). 2) Fra den østgrønlandske Expedition under Ledelse af Lieutenant Ryder er der hjembragt en Del Fiske og nogle Fugleunger i

Spiritus, Skind af Fugle og Pattedyr og Hovedskaller og nogle andre Skeletdele af Pattedyr, alt indført i Museets Journal under 189 Numere; deruden 62 Rensdyr-Horn. Stud. mag. E. Bay har varetaget de fleste af Gjenstandene. Som det Værdifuldeste maa nævnes 6 Skind med Hovedskaller og tildels Skeletter af Moskusfaaret eller Polaroxen (*Ovibos moschatus*) (4 voxne og 2 Kalve), flere Lemminger (*Myodes torquatus*), 2 Skind af Anser segetum (ikke tidligere iagttagen i Grønland eller Amerika) og Unger af Anser leucopsis. Af den grønlandske Lemming havdes tidligere Intet i Museet, af Polaroxen kun et Par Kranier. Ogsaa blandt Fiskene er der værdifulde Bidrag til den østgrønlandske og overhovedet arktiske Fauna. 3) Cand. med. O. Helms har givet 50 særdeles smukke Fugleskind fra Grønland, for Størstedelen indsamlede af ham selv. 4) Læge Th. Krabbe i Godthaab har indsendt 5 smukke Skind af *Somateria mollissima*, var. *V.-nigrum*, der ikke før med Sikkerhed var funden i Grønland. 5) Af Adjunkt Traustedts med Understøttelse af »Kommissionen for Grønlands geografisk-geologiske Undersøgelse« udførte Indsamlinger i Grønland er modtaget en Del Fiske i Spiritus (33 Numre). 6) Fra Kolonibestyrer Brummerstedt og Hr. Saumann i Godthaab er modtaget nogle grønlandske Fiske. 7) Af Stud. mag. Lundbecks med Indenrigsministeriets Understøttelse foretagne Indsamlinger ved Island er modtaget nogle Fiske. 8) Kaptajn Sølling har indsamlet en Del Fiske (49 Numre) fra Vesterhavet, Kanalen og Atlanterhavet. 9) Af de Fugle (eller Dele af dem), der ere indsendte fra de danske Fyr, er der paa Museet gjemt 166. 10) Hr. H. Grønvold har skænket 1 Hare-Unge og 18 Fugle, mest Strandfugle, tildels Unger, fra Danmark. 11) Konservator Scheel har givet en Del Fugle og Pattedyr, mest Kroppe af danske Fugle, blandt Andet en Krop af *Somateria dispar*, skudt ved Rødvig 14de Januar 1892, og en Krop af *Fuligula rufina*, Han, skudt den 15de s. M. ved Rødvig (næsten ny for den danske Fauna). 12) Fra Dr. Johs. Petersen er modtaget 1 *Latrunculus pellucidus* fra Fano (ny for den danske Fauna) og desuden en Del andre Fiske, tildels sjældnere (43 Numre) fra danske Vande. 13) Generaldirektør Mynster har givet 28 Hovedskaller og 1 Skelet af græske Smaapattedyr fra Attika. 14) Af Dr. Meinerts Indsamlinger paa Rejsen til Venezuela er modtaget nogle Smaapattedyr, Krybdyr, Padder og Fiske. Ligeledes af Forstkandidat Levinsens Indsamlinger paa samme Rejse; ogsaa Noget af Professor Warming og Baron Eggers.

Endvidere er modtaget som Gaver: a) Bidrag til Danmarks forhistoriske Fauna: fra Lærer Koefoed (Hovedskal af en Vildorne fra Store Lyngby Mose ved Frederiksborg) og Cand. theol. Mortensen (Dele af Sumpskildpadde fra en Mose ved Arresø). b) Danske eller nordiske Pattedyr ere givne af Adjunkt Føddersen, Kandidat Estrup (1 *Mus minutus* fra Vejle), Hr. A. Estrup (3 Reder og 1 Unge af *Mus minutus* fra Vejle), Kjøbmand Gram (1 Foster af *Balænoptera Sibbaldii* fra Island). c) Danske eller nordiske Fugle: fra Forpagter Weihrauch, Kjøbmand O. Lund (*Circus cyaneus* fra Paabøl Plantage, Februar), Hr. Hechmann, Indsieder O. Christensen, Frøken Hansen, Cand. med. Helms, Kobbergrundens Fyrskib, Assistent Olsen, Lærer Petersen (Uvelse), Hr. Harald Jørgensen (Gudhjem) (1 graa Varietet af

Corvus frugilegus), Forstkandidat Wøldike (*Circus cineraceus*, skudt ved Palsgaard 17de August), Skovrider Bistrup, Apotheker Nagel (*Otis macquennii*, Han, skudt ved Højer den 7de Oktober), Forvalter Benthin (1 *Nyctale funerea*) og Dr. Arctander (1 dværgagtig *Mergus serrator*). d) Danske Padder: fra Stud. mag. Wesenberg-Lund og Cand. mag. Ad. Jensen (*Pelobates-Unger*), Dr. Jungersen (2 Exemplarer af *Rana agilis* fra Fanø, ny for den danske Fauna). e) Danske eller nordiske Fiske: fra Professor Tullberg, Dr. Jungersen, Kjøbmand O. Lund, Hr. L. Holst, Cand. mag. Posselt, Hr. Christophersen, Hr. Lawætz, Hr. Deichmann, Kaptajn Busche (1 *Lampris guttata*), Stud. mag. Sæmundsson og Hr. Gundel. f) Fremmede Dyr: fra Oberstinde Thestrup, Kaptajn Schönheyder, Grosserer B. Christensen, Bundtmager Le Dous, Professor Bergh, Dr. Kinch, Hr. Hechmann, Hr. Lassen, (et stort Skelet, i løse Knogler, af Orang Utan (*Simia satyrus*) og Reservelæge Blom.

Ved *Bytning* med fremmede Samlinger eller med Private er erhvervet:

1) Fra British Museum i London: 4 Arter Padder. 2) Fra Museet i Stuttgart en Del Knogler af *Palæomeryx furcatus*. 3) Fra Museo de La Plata 1 Skelet af *Pontoporia Blainvillii*, en meget interessant og i vort Cetaceum savnet lille Delfinform. 4) Fra Stockholms Højskole 3 Fiske-Arter og 1 indisk Mus. 5) Fra Museet i Christiania 11 Padder-Arter. 6) Fra Landbohøjskolen 1 Skind af *Galeocерdo tigrinus* (stor vestindisk Haj). 7) Fra Studiesamlingen 1 udstoppet *Circus cyaneus*. 8) Fra Museet i Christchurch, Ny Zeland, 1 næsten fuldstændigt Skelet af *Dinornis casuarina*, yderst kjærkomment som Repræsentant for de uddøde nyzelandske Strudsefugle (Moa'er). 9) Fra Private: Hovedskal af *Meles leucurus*, 4 udstoppede Fugleunger og 2 i Spiritus, jordfundne Hovedskaller af Hund og Grævling, 1 udstoppet Egern fra Sjælland, Horn af *Cervus axis* og en Hovedskal af *Halichoerus grypus* med en overtallig Fortand.

Ved *Kjøb* er erhvervet;

a) Til den danske eller nordiske Fauna: *Raja batis* fra Færøerne, 2 *Somniosus microcephalus* (Havkal) fra Jyllands Vestkyst, 1 »Torskekonge«, 4 Sælfostre fra Grønland, 1 Foster af en Springer, 1 Skind af *Lepus variabilis* fra Finland, *Zeugopterus punctatus* fra Taarbæk, *Lagenorhynchus albirostris* fra Horsens Fjord, 1 Stør fra Anholt, Hoved af *Cystophora cristata* fra Færøerne, Horn af *Bos urus* fra Randlev Mose ved Odder, 1 udstoppet *Muscicapa collaris*, skudt i en Have ved Ribe 17de Maj 1892, 1 udstoppet *Xiphias gladius* fra Odense Fjord, 1 Hugorm. b) Fremmede Pattedyr: nogle Skind og Skeletter af østeuropæiske Smaapattedyr og 1 *Cricetus nigricans* i Spiritus, 1 Skind og 9 Hovedskaller fra Venezuela, deriblandt 2 Hoveder af Amazon-Delfinen (*Inia geoffrensis*, ligesom den ovenfor nævnte *Pontoporia* et af vor Hvalsamlings Desiderater), og 1 usædvanligt stort Hoved af Jaguar (*Felis onca*), 3 Skind af ostindiske Smaapattedyr og 1 Hovedskal af *Otaria stelleri*, Skelet af *Cholepus hoffmanni*, 4 Hovedskaller af afrikanske Antiloper, deriblandt den mærkelige *Lithocranius walleri*, og følgende Dyr, døde i Scholzs Menageri: *Catoblepas gnu*, *Cynocephalus anubis*, 3 *Macacus erythræus*, 2 *Macacus cynomolgus*, *Felis concolor* (Puma). c) Fremmede Fugle: 1 udstoppet *Vidua paradisæa* og 9 Hovedskaller af Fugle fra Venezuela. d) Fremmede Krybdyr: nogle Skind og Hovedskaller af Krokodiler fra

Venezuela, deriblandt 4 Hoveder af forskjelligt Kjøen og Alder af *Crocodilus intermedius*, og 1 stor *Python molurus*, død i Scholzs Menageri. — Af disse betydelige Forøgelser kunde der være Anledning til at fremhæve: Præri-Antilopen, Løvinden, den amerikanske Grævling og Zoologisk Haves andre talrige Gaver; Polaroxerne og de grønlandske Lemminger; den betydelige Forøgelse af det nordiske ichtyologiske og ornithologiske Materiale; Orang-Utan-Skelettet, Kranierne af Amazondelphin og Skelettet af *Pontoporia*; Skelettet af den uddøde Moafugl (*Dinornis*); den store vestindiske Haj (*Galeocerdo*); Kraniet af Giraffe-Antilopen (*Lithocranius*); Kranierne af *Crocodilus intermedius*; en *Python molurus*; *Puma*, *Gnu*, flere *Abeformer* o. s. v.

III. Af litterære Arbejder, der ere udgaaede fra Afdelingen, kan nævnes Bestyrerens »*Spolia atlantica: Scopelini Musei zoologici Universitatis Hauniensis*« med 3 Tavler (Videnskab. Selskabs Skrifter) samt en mindre Afhandling om de nordiske Scopeliner (Naturhistorisk Forenings videnskabelige Meddelelser 1892) og Viceinspektør Wings »Jordfundne og nulevende Flaggermus (*Chiroptera*) fra Lagoa Santa i Minas Geraes, Brasilien, med Udsigt over Flaggermusenes indbyrdes Slægtskab« (E Museo Lundii, 2det Bind), samt »Ornithologisk Aarsberetning for 1891« (Vidensk. Medd. 1891). Endvidere er benyttet den Lejlighed, som Professor Warmings »Oversigt over Lagoa Santas Vegetationsforhold« tilbød, til at medgive dette Værk en Fortegnelse over denne Egns Hvirveldyr, for ogsaa fra den zoologiske Side at hævde den som en Del af Jordkloden, der ved danske Zoologers og Botanikers Virksomhed har faaet en i videnskabelig Henseende klassisk Karakter. Ligesom i tidligere Aar har Bestyreren til Indenrigsministeriet afgivet en Række Betænkninger over Andragender om Dispensation fra Jagtlovens Bestemmelser i videnskabeligt Øjemed.

Der er udstedt 94 Adgangskort til Afdelingen til Studerende eller Kunstnere. Museet i sin Helhed har paa de Dage, det staaer aabent for Publikum, været besøgt af 74,294 Personer.

1893.

I. Den ved Finansloven for 1893—94 bevilgede midlertidige Forøgelse af Afdelingens Assistancesum har vel gjort det muligt at fremme Ordningsarbejderne i flere Retninger; naar dette imidlertid ikke afspejler sig saa stærkt i denne Beretning, som det maaske kunde ventes, er Grunden tildels den, at der i Aarets Løb er tilkommet meget betydelige Forøgelser af Samlingerne, som have lagt stærkt Beslag paa Kræfterne. En anden Grund er den, at den ene af Afdelingens Konservatorer baade har været meget optagen af Studie- og Undervisningssamlingen (jfr. Beretningen om de Moltkeske Afdelinger) og ved Sygdom hindret i at levere det Extraarbejde, hvorpaa der var gjort Regning. Assistentens (Viceinspektørens) Tid er for en stor Del medgaaet til Bestemmelse, Bogføring o. s. v. af de indkomne Samlinger; dernæst til Indordning af rensede Fugleskeletter, som henlaa fra foregaaende Aar; fremdeles til at arrangere den Udstilling af Fugleæg, især danske, som nedenfor omtales; endelig har han fortsat Bestemmelsen og Ordningen af de i den Lundske Samling opbevarede talrige Levninger af Hovdyr fra de brasilianske Knoglehuler (22 Skuffer alene med

Knogler af Hjortslægten). Cand. mag. A. Jensen har assisteret Bestyreren ved Revisionen, Bestemmelsen og Ordningen af de i det Følgende omtalte Damonske, Feaske, Lundbeckske og Hansenske Fiske, med hvilke denne Dyreklassens Repræsentation i Museet er bleven forøget, samt ved Revisionen o. s. v. af Fiskefamilierne Cyprinodontidæ, Dalliidæ, Amblyopsidæ, Umbridæ, Percopsidæ, Malacanthidæ, Sparidæ og Sciaenidæ, hvilke, med Undtagelse af den sidste, alle er komne til Opstilling. Samme Behandling er bleven Restbeholdningen til Del af Familierne Percidæ, Pristipomatidæ, Mugilidæ, Cirrhitidæ, Nandidæ, Trachinidæ, Pomacentridæ, Labridæ og Ophiocephalidæ, hvis Ordning ellers allerede var tilvejebragt i tidligere Aar. Stud. mag. K. Andersen har afsluttet sit Arbejde med Papegøjernes store Orden, som er repræsenteret i Museet af 202 Arter*), hørende til 69 Slægter, og har dernæst arbejdet paa Revisionen af flere nærtstaaende Familier (Alcedidæ, Meropidæ og Rhamphastidæ). Stud. mag. Bay har paa lignende Maade for sine Studiers Skyld gennemgaaet Museets Materiale af flere Slægter af Charadriidæ.

De i Museets Sale opstillede Stykkers Antal er 485; deraf falde paa Pattedyrene 122, paa Fuglene 24, paa Krybdyr og Padder 19, paa Fiske 320; deraf er igjen udstoppede Dyr 40, Dyr i Spiritus 362, Skeletter og Kranier 83. Paa de faunistiske Afdelinger falde 36 og paa de palæontologiske Afdelinger 19.

Af Pattedyr er der udstoppet og opstillet 14, for Størstedelen større Stykker, af hvilke kan fremhæves en Puma (*Felis concolor*), en Løvinde, en thibetansk og en syrisk Bjørn, en Polaroxe (*Ovibos moschatus*) (Hun), et Rensdyr (Hun), ligesom Polaroxen fra Expeditionen til Østgrønland, en amerikansk Grævling (*Taxidea americana*), en *Cynocephalus hamadryas* (Bavian-Art), en *Gymnura Rafflesii*, et ungt Mankefaar (*Tragelaphus*), et Navlesvin (*Dicotyles labiatus*) og Hovedet af den indiske Elefant, som døde i den zoologiske Have; Museets indskrænkede Plads gjør det desværre umuligt at opstille saa store Dyr som udstoppede i deres Helhed; dette maa betragtes som liggende helt udenfor Museets Plan. I Spiritus er opstillet 35 Pattedyr, af hvilke kan fremhæves en Spøgelseabe (*Tarsius spectrum*), en *Erinaceus auritus*, en *Haplodon rufus*, en sjælden og mærkelig afrikansk Gnaver (*Heliophobius argenteo-cinereus*), en *Tarsipes rostratus* (mærkelig Pungdyrform) og flere andre sjældnere mindre Pattedyr, især Gnavere; i den danske Pattedyrsamling opstilledes i Spiritus 6 mindre Pattedyr. Af Kranier (samt Horn og desl.) er der opstillet 61 Stykker, af hvilke kan fremhæves Hovedskallen af den indiske Tapir og af det sumatranske Næsehorn, hvilke begge tidligere manglede helt i Museet, af et Flodsvin (*Choeropotamus*) fra Madagaskar, af en meget stor Giraffe fra Syd-

*) Dette Tal er til en vis Grad oplysende om Museets Standpunkt. Det kjendte Antal af Papegøj-Arter er ca. 500; af disse haves ca. 200, altsaa ikke Halydelen! (ca. $\frac{2}{5}$), naagtet flere Omstændigheder (at Papegøjer holdes som Stuefugle og i zoologisk Have og som Skind ere forholdsvis let tilgængelige igjennem Naturaliehandelen o. s. v.) begunstige Tilgangen af denne Gruppe. Af de nulevende Slægter mangle 9 endnu ganske i Museet.

afrika, af 4 afrikanske Antilope-Arter, flere Hovedskaller m. m. af Polaroxen (*Ovibos moschatus*), af Han og Hun af Bøffel, af kapsk Bøffel og af Banteng-Oxe (*Bos sondaicus*), af Orang-Utan og Chimpanse, af den ovennævnte amerikanske Grævling og af flere sjældnere mindre Pattedyr (*Ericulus*, *Gymnura*, *Hemigale*) o. s. v. I Cetaceet er opstillet 6 Stkr.: Skelettet af en *Ziphius cavirostris* og Kranierne af *Mesoplodon Grayi* og *Berardius Arnouxi* fra Nyzeland, en meget væsentlig Forøgelse af Næbhvalernes (*Ziphioidernes*) Repræsentation i Museet; til samme Gruppe hører ogsaa en Underkæve af *Mesoplodon bidens*, af hvilken Næbhval Museet hidtil Intet besad, uagtet den engang er fanget ved vore Kyster; endvidere et Delfinfoster samt et Blaahevlfoster (*Balaenoptera Sibbaldii*).

Af *Fugle* er der udstoppet og opstillet 22, hvoraf 12 til den danske Samling; af disse kan udhæves en *Locustella nævia* og en *Otis tarda* (Trap) fra Manø. Desuden er opstillet Kraniet, Lemmeknogler og Bækken af en uddød Fugl fra Chatham Øerne ved Nyzeland (*Aphanopteryx Hawkinsii*) og Skelettet — nærmende sig til Fuldstændighed — af en af Nyzelands uddøde mærkelige Kæmpefugle (*Dinornis casuarinus*), en Gruppe, af hvilken der hidtil kun havdes enkelte Knogler, intet sammenhængende Skelet. Den ved Opsættelsen af nye Montre i det nordre Galleri disponible Plads er bleven benyttet til at udstille en temmelig betydelig Samling af Fugleæg, især af danske eller nordiske Fugle, men ogsaa af en Del fremmede, samtidig med at et Par Pilleskabe ere blevne benyttede til at udstille en mindre Suite af Fuglereder. I Forbindelse hermed vil det være rigtigt at omtale — da det ved en Forglemmelse ikke er blevet omtalt i Beretningen for 1892 — at der i det sidstnævnte Aar blev foretaget en Omordning af den faunistiske (dansk-nordiske) Fuglesamling, hvorved denne vandt betydeligt i Udseende og Interesse. Medens det tidligere, ved dens oprindelige Indretning for et Par Decennier siden, var Principet, at optage i denne ogsaa ikke-danske Individuer af danske (nordiske) Arter, maatte man nu paa Grund af den Overfyldning, som var Følgen af det efterhaanden tilkomne nye Materiale, udskyde af denne Samling ca. 400, især udenlandske, Stykker, af hvilke ca. 300 fordeltes til rette Sted i den systematiske Samling, og ca. 100 enten kasseredes som ubrugelige eller overførtes til Studie- og Undervisnings-samlingen. De grønlandske Fugle samledes for Oversigtens Skyld i et eget Skab.

Af *Krybdyr og Padder* er der opstillet 18, 16 i Spiritus, en udstoppet Varan og et Krokodil-Kranium (*Crocodylus porosus*). Desuden i den palæontologiske Afdeling Luffen af en kæmpemæssig Havøgle, *Pliosaurus grandis* (Afstøbning), overført fra Studiesamlingen.

I *Fiskeklassen* beløber de opstillede Stykkers Antal sig til 304. Deraf ere 3 udstoppede Stykker, blandt hvilke kan fremhæves en Sav-Rokke fra Brasilien (*Pristis Perrotteti*), skænket af en Landsmand i Brasilien; 13 Skeletter eller Kranier m. m. Der er opstillet (eller omstillet) 288 Fiske i den almindelige systematiske Samling, dels af de i Aarets Løb gennemgaaede Familier (Sparoider, Cyprinodoner o. s. v.), dels af de erhvervede nye Samlinger fra Birma, Borneo, Middelhavet o. s. v.; i den danske Samling er der opstillet 18, af hvilke kan fremhæves en smuk Havbrasen

(*Brama Raji*), en ung Sildehaj (*Lamna cornubica*) og 2 Makrelgjedder (*Scomberesox saurus*). Endvidere i den palæontologiske Afdeling 16 forstenede Fiske eller Afstøbninger af saadanne fra Canadas devoniske Dannelser.

II. Af større Gaver og Indsamlinger er der modtaget følgende:

1) Fra den zoologiske Have 92 Dyr, nemlig 38 Pattedyr: *Ursus arctus* pull., *Cynocephalus anubis* 2 Stykker, *Macacus nemestrinus*, *Euphractus villosus*, *Dicotyles labiatus*, *Cervus porcinus*, *Capra hircus* var. *pygmæa* 2 Stk., *Felis pardus*, *Cercopithecus æthiops*, *Cynocephalus hamadryas* 2 Stk., *Lemur collaris* 2 Stk., *Hyæna crocuta*, *Equus asinus tæniopus*, *Ovis tragelaphus* 2 Stk., *Arctomys bobac*, *Ursus arctus syriacus*, *Cercocebus fuliginosus*, *Elephas indicus* (»Eng«), *Ursus tibetanus*, *Cynomys ludovicianus*, *Felis Geoffroyi*, *Canis azaræ*, *Arctomys marmotta*, *Cervus sika*, *Cynocephalus babuin*, *Ateles variegatus*, *Cebus* sp. 2 Stk., *Sciurus palmarum*, *Chrysothrix sciurea*, *Cervus moluccensis* pull., *Macacus sylvanus*, *Felis domestica* var. 52 Fugle: *Trupialis defilippii*, *Molobrus badius*, *Columba guinea* 2 Stk., *Corythaix buffonii*, *Cyanopoliis cookii*, *Icterus mesomelas*, Bastard af *Phasianus amherstiae* og *pictus*, 2 Stk., *Coturnix chinensis*, *Botaurus brasiliensis*, *Fuligula rufina* Han og Hun, *Phasianus reevesii*, *Caccabis græca*, *Æx sponsa*, *Psittacus erithacus*, *Turdus merula* var. *alba*, *Pycnonotus cinerifrons*, *Phonipara canora*, *Zonotrichia albicollis*, *Z. melodia*, *Pyrrhocorax alpinus*, *Urocissa occipitalis*, *Stictospiza formosa*, *Anser hyperboreus*, *Melanocorypha sibirica*, *Numida meleagris* pull., *Montifringilla nivalis*, *Chenalopex ægyptiaca* pull. 2 Stk., *Tetrao tetrax* pull., *Anas boscas domest.* pull., *Falco gyrfalco*, *Emberiza nivalis*, *Cyanurus luxuosus*, *Phaps chalcoptera*, *Brotogerys jugularis*, *Cacatua galerita*, *Pavo crislatus* pull., *Anas boscas domest.* var., *Monticola saxatilis*, *Balearica regularum*, *Lophospiza pileata*, *Oena capensis*, *Trichoglossus novæ-hollandiæ*, *Galeoscoptes carolinensis*, *Molobrus bonariensis*, *Circus æruginosus*, *Panurus biarmicus*, 2 Stk., *Anser canadensis* og 2 Æg af *Chloophaga magellanica*. 2 Krybdyr: *Zonurus giganteus* og *Chelydra serpentina*. 2) Af de Fugle, der ere indsendte fra de danske Fyr, ere 164 benyttede paa Museet. Af disse kan fremhæves *Locustella nævia* som for første Gang iagttagen i Danmark. 3) Fra Læge O. Helms 17 grønlandske Fugleskind som Tillæg til hans tidligere større Gave. 4) Indsamlet af Stud. mag. Lundbeck paa hans ved Indenrigsministeriets Foranstaltning foretagne Undersøgelse af islandske Fjorde: en Del islandske Fiske (af 11 Arter). 5) Fra Dr. H. J. Hansen en større Samling Fiske fra Syracus og Messina, indsamlede 1893 paa hans med offentlig Understøttelse foretagne Rejse til Sydeuropa, 122 Arter i mange Individuer, smukt bevarede og omhyggeligt behandlede. 6) Fra Kaptajn E. Suenson, Fører af »Store Nordiske«: 48 Fiske fra chinesiske Have, en større Samling af chinesiske (84) og indiske (24) Fugleskind samt en chinesisk Hare. 7) Fra Administrator Alb. Petersen: en Samling Krybdyr og Pattedyr fra Sumatra (40 Numre), blandt Andet en Hovedskal af *Rhinoceros sumatrensis* og et Kranium af *Crocodylus porosus*. 8) Fra Maskinmester Hammarstrand 9 Skind af Fugle, Fiske og Pattedyr fra Singapore og Borneo, deriblandt en *Gymnura Rafflesii*, 3 Næsehornsfugle m. m. 9) Fra Professor Plum: nogle Fiske, Krybdyr, Fugle og Pattedyr i Spiritus fra Borneo (18 Numre);

fremhæves kan en *Synacidium horridum* og en Spøgelseabe (*Tarsius spectrum*). 10) Fra Dr. Meinert, en Del Krybdyr og Flaggermus i Spiritus og nogle Fugle- og Pattedyrskind fra Venezuela (22 Numre). 11) Fra Grosserer A. Hansen: 50 Fugleskind, 4 Pattedyrskind og 24 Krybdyr fra Kafferlandet. 12) Fra Museet i Kristiania (Professor Collet) 4 sjældnere Fiske fra Vardø, et Skind af en Blaa-kælk og en Bonite (*Pelamys sarda*) fra Kristianiafjord. 13) Fra Studiesamlingen er overført Kranier af *Ovibos moschatus*, *Bos sondaicus* (Han og Hun), *B. bubalus* samt Skeletdele af Saiga-Antilope og Lama. 14) En imod Aarets Slutning fra Dr. Holub i Wien modtagen større Gave af sydafrikanske Dyr lades foreløbig uomtalt, da Ministeriets Tilladelse til at modtage den endnu ikke er indløben.

Mindre Gaver ere endvidere modtagne fra: Kjøbmand O. Lund (en *Scomberesox saurus* o. a.), Grosserer B. Christensen (*Pterocles alchata* og *P. faciatus*, døde i Fangenskab), Hr. Gaardboe (Stykke af en Havkalv fra Aalbæk), Hr. Hechmann (nogle Kroppe af udenlandske Fugle), Dr. Johs. Petersen (danske Fiske og Æg af samme), Faktor P. Nielsen (Skind af *Tadorna casarca* fra Island), Frøken Nielsen, Hr. Gundel, Justitsraad Juel, Læge Fløystrup, Konservator Scheel (nogle Fuglekroppe o. a.), Fisker Niels Frandsen (en *Podiceps cristatus*), Premierlieutenant Nyholm, Oberstinde Thestrup, Fru Lundholm, Professor Carl Bovallius (en udstoppet, sjælden centralamerikansk Fugl, *Carpodectes antoniae*), Stud. mag. Sæmundsson (nogle islandske Fiske), Civilingeniør H. Freund (en brasiliansk Sav-Røkke, *Pristis perrotteti*), Hr. A. Sørensen (en *Chimæra monstrosa* fra Skagen), Cand. mag. Posselt (en sort Hugorm fra Gurre o. a.), Kaptajn J. Schmidt (et Delfinfoster fra Middelhavet). Fisker Villumsen (en *Zeugopterus punctatus* fra Snekkersten o. a.), Adjunkt Steenberg (en *Sminthus subtilis* fra Horsens), Kaptajn Sølling (Fiske fra Nordsøen), Botanisk Have (nogle vestindiske Fiske), Arkitekt Hagerup (en flyvefærdig Unge af *Phyllopnestes rufus* fra Kolding, første Gang funden ynglende i Danmark, o. a.) Stud. mag. Mortensen (3 nyzelske Krybdyr) Skovrider Bistrup, Apotheker Baagøe, Forstkandidat Holten (en *Tadorna casarca*, Hun, fra Vordingborg, første Gang iagttagen i Danmark), Cand. mag. A. Jensen, Assistent Olsen (nogle danske Fuglereeder), Sogneraadformand R. Petersen i Godsted (et mosefundet Hoved af en tam Oxe), Hr. C. F. Petersen i Washington, Cand. mag. M. Møller, Kjøbmand S. Svendsen, Hr. Lindholm (en Stær, hvidlig Varietet), Professor Warming, Dr. Meinert, Kjøbmand P. C. Pedersen i Hadsund, Kaptajn Jensen (Skelet af *Delphinus delphis*) Skoleforstander Jeppesen i Staby (en *Labrax lupus* fra Nissumfjord), Mægler Falkenstjerne (fossile Højtænder), Hr. K. Utke (en hvid *Alauda arvensis*), Hr. K. Jespersen (en Nøddekrige fra Langeland), Proprietær Müller (en Nøddekrige fra Lolland), Forstassistent J. Helms, Kandidat J. Berg (en *Pica caudata*, brunlig Varietet), Fyrmester A. Lorentzen (en Underkjæve af *Mesoplodon bidens*, funden opskyllet ved Blaaavandshuk, o. a.), Kaptajn Dinesen, Hr. J. C. Fabricius (en *Brama rayi* fra Skagen), Stud. mag. E. Bay (en *Mus minutus* fra Fredericiaegnen), Kaptajn Rodkjer, Kolonibestyrelse Bistrup (to Skeletter af *Beluga*), Læge O. Helms (en *Fratercula arctica* fra Jylland) og Kommandør Bonnesen (nogle sydamerikanske Fugleskind).

Ved *Bytning eller Kjøb* er erhvervet fra

1) British Museum: 22 mindre, sjældnere Pattedyr (Insektædere, Gnavere o. s. v., f. Ex. *Heliophobius argenteo-cinereus* i Spiritus). 2) Canterbury Museum, Nyzeland (Professor Hutton): en Del Knogler af Moa-Fugle (*Dinornis*-Arter) og af den ligeledes uddøde *Aphanapteryx hawkinsii*, et Skelet af *Ziphius cavirostris* og Hovedskaller af *Berardius arnouxii* og *Mesoplodon grayi* — en meget vigtig og værdifuld Forøgelse af vort Cetaceum. 3) L. Fea, Genova: 58 Arter Fiske, 38 Arter Padder, 50 Arter Krybdyr, 12 Arter Pattedyr, tildels i flere Individier, fra Birma. Da der tilbød sig en Lejlighed, som ikke let vil komme igjen, til at erhverve en slig Samling, turde Bestyreren ikke undlade at benytte den. Det samme gjælder om den fra 4) R. Damon i Weymouth erhvervede store Samling af Fiske: 167 Arter i mange Individier, mest fra Sydhavet, hidrørende fra det ophævede »Museum Godeffroy« i Hamburg. Museet har tidligere, ved afdøde Wroblewskys Gavmildhed, erholdt en Del Fiske fra denne Kilde; nu maatte Lejligheden benyttes til at supplere den. Desuden nogle Fiskeforsteninger fra Canadas devoniske Dannelser (*Phaneropleuron*, *Bothriolepis*, *Eustenopteron*) eller Afstøbninger deraf. 5) Kancelliraad A. C. Møller: en Samling indiske Fugleæg, af 303 Arter, indsamlede af O. Møller. Ogsaa om denne Samling gjælder det, at der maatte bringes et Offer for at redde for Fædrelandet en Del af den af en Landsmand med stor Udholdenhed tilvejebragte Samling. 6) Frank i London: 30 Pattedyr, Hovedskaller, Skind, o. s. v., tildels meget sjældne (*Tarsipes rostratus*, i Spiritus, Skelet af *Moschus moschiferus*, Kranier af *Tapirus indicus* og af *Haplocerus montanus*) og et Skelet af den nyzelandske Øgle, *Sphenodon* eller *Hatteria*, et Stykke af særdeles videnskabelig Betydning og af Vigtighed for Undervisningen. 7) Fra Professor Kleinenberg i Messina: 43 middelhavske Fiskearter, tildels i mange Exemplarer.

Forøvrigt er der ved Kjøb eller Bytte erhvervet:

1) Nogle sjældnere Pattedyr fra Madagaskar, forskjellige større og mindre Pattedyr-Kranier og Smaapattedyr (i Spiritus), enkelte Pattedyrskind, en Egernabe (*Midas rosalia*) o. s. v., samt en Afstøbning af en *Lestodon*-Kjæve i Parisermuseet. 2) 7 nyzelandske Fugleskind, en nyhollandsk Struds (*Dromæus novæ hollændiæ*, død i et Menageri), nogle udstoppede Fugle og exotiske Fugleskind, især Papegøjer, 2 *Buteo ferox* fra Sarepta, en *Otis tarda* (Trap), skudt paa Manø, en Havørn, en Lom (*Colymbus arcticus*) og en Lappedykker (*Podiceps griseigena*). 3) En indisk Øgle (*Calotes jerdonii*), en Løvfro (*Pelobates fuscus*) fra det sydlige Jylland, og nogle andre Krybdyr. 4) En ung Sildehaj, en Makrelgjedde og en Skade-Rokke (*Raja batis*) her fra Landet, en Pindsvinefisk (*Chilomycterus rivulatus*) fra Sydcarolina, nogle exotiske Fiskeskind og nogle grønlandske Fiske m. m.

Der er uddelt 108 Adgangskort for Studerende o. a. Paa de Dage, da Museet har været aabent for Publikum, har det været besøgt af 78,791 Personer.

III. Af litterære Arbejder, der ere udgaaede fra Afdelingen, skal der nævnes Bestyrerens »2det Tillæg til Kundskab om Hvallusene (*Cyamus*)« (Vidensk. Selsk. Skrifter), hvis Indhold tildels er af cetologisk Natur, og Viceinspektør Wingses ornithologiske Aarsberetning for 1892, samt Sammes »Levende

og jordfundne Pungdyr fra Lagoa Santa« med Tavler, der sammen med den i forrige Aarsberetning omtalte Afhandling, hvori der paa lignende Maade gjøres Rede for Bearbejdelsen af den Lundske Samlings Flaggermus og hvad dermed staaer i Forbindelse, udgjør 1ste Halvbind af 2det Bind af det af Bestyreren for Carlsbergfondet udgivne »E Museo Lundii«. Hr. Winge har desuden næsten fuldendt i Manuskript Bearbejdelsen af de til samme Undersøgelsesrække hørende Abeformer og tildels af Rovdyrene, saa at dette Værk rykker godt frem mod sin Fuldendelse.

Anden Afdeling.

De om denne Afdeling af Inspektør Levinsen afgivne Beretninger findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Inspektør, Dr. Meinert).

1892.

I Midten af Marts vendte Afdelingens Bestyrer hjem fra den Studierejse til Venezuela og Vestindien, som han med ministeriel Tilladelse og offentlig Understøttelse havde foretaget fra Slutningen af det foregaaende Aars Aprilmaaned, og gjenoptog strax sine Arbejder paa Museet. Ordningen, den foreløbige Bestemmelse og Opstilling af det hjembragte Materiale toges der strax fat paa med alle Kræfter, men uagtet Bestyreren blev hjulpet, tildels i længere Tid, af alle de ved Afdelingen arbejdende Herrer, kunde Arbejdet hermed først afsluttes langt henne i Aarets Løb; men det Tillæg til Museets Samlinger, som herved fremkom, var da ogsaa meget betydeligt, som det vil fremgaa af den korte Oversigt, som senere skal gives af det indvundne Materiale (jfr. Gaver og Forøgelser Nr. 1). Til Opstillingen bevilgede Universitetet efter Bestyrerens Andragende extra 200 Kr.; men denne Sum viste sig langtfra tilstrækkelig til Anskaffelse af Glas og Spiritus.

Den for Museets forskjellige Afdelinger fælles Mangel paa Plads har ogsaa i det forløbne Aar gjort sig stærkt gjældende, idet der ikke blot mangler tilbørlig Plads til Opstilling af Skabene, men 3die Afdeling har intet Værelse til Brug for Afdelingens Medarbejdere, for ikke at tale om fremmede Videnskabsmænd og Andre, som paa kortere Tid kunde ønske at benytte Museets Samlinger. Alle maa de nøies med Opstillingsværelserne, til megen Gene for deres Arbejde og til stor Ulempe for Samlingerne, som delvis vanskeligt blive at bruge eller vise frem. Ved delvis Ombygning af Spiritus-Samlingens Skabe vil der vel kunne indvindes nogen Plads til denne Samling, og Afdelingen har da ogsaa iaar anvendt henved 300 Kr. af sit ikke store Annuum til Ombygning af et Par Skabe.

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Efterat Opstillingen af Hvepsenes (Hymenopterernes) store Orden fuldendtes ifjor, er der iaar fortsat med Billernes

(Coleopterernes) Orden, og foruden Vandkalvenes (Dytiscidæ) Familie (7 Skuffer) er der begyndt med Hvirvlernes (Gyrini — Løvendal). 2) Sammenstillingen af Billerne er fortsat med Familien Telephorini (3 Skuffer — Kandidat Schlick). 3) Sammenstillingen af Tægernes Orden (Hemipterer) er fortsat fra næstførrige Aar med Familierne Coreidæ (afsluttet), Aradidæ, Tingidæ og Lygæidæ (5 Skuffer — Kandidat Schlick). 4) Spiritus-Samlingen forøget med 319 Opstillings Cylindre og 692 Rør (jfr. Gaver og Forøgelser Nr. 1). 5) Spiritus-Samlingen af Sommerfugle er revideret (Bestyreren).

B. Den danske Samling. 1) Lathridiernes vanskelige, af minutiøse Former bestaaende Familie er bestemt og opstillet (Konservator Løvendal). 2) Opstillingen af Staphylinernes store Familie er efter flere Aars Hvile fortsat (Konservator Løvendal).

II. Edderkopperne.

A. Generalsamlingen. 1) Af de grønlandske (islandske og færøiske) Indsamlinger ere Krabbe-Edderkopperne (Laterigraderne) opstillede (Dr. W. Sørensen). 2) Seddelkatalogen fortsat med Hjulspinderne (Orbitelariier), Spring-Edderkopperne (Saltigrader), Jagt-Edderkopperne (Citigrader) og Krabbe-Edderkopperne (Laterigrader). 3) Solpugidernes interessante Gruppe bestemt og opstillet (12 Arter i 18 Opstillings Cylindre — Dr. H. J. Hansen).

B. Den danske Samling. 1) Krabbe-Edderkopperne sammenstillede og bestemte (Dr. W. Sørensen). 2) Seddelkatalogen fortsat med Hjulspinderne, Spring-Edderkopperne, Jagt-Edderkopperne og Krabbe-Edderkopperne (Dr. W. Sørensen).

III. Krebsdyrsamlingen.

A. Generalsamlingen. 1) Opstillet og etiketteret Caprelliderne (39 Opstillings Cylindre med 81 Rør — Dr. H. J. Hansen). 2) Opstillet og etiketteret de af Professor G. O. Sars givne Amphipoder (59 Arter i samme Antal af Opstillings Cylindre — Dr. H. J. Hansen). 3) Bestemt Resten af de exotiske Gammarider til Slægt og tildels til Art, samt opstillet og etiketteret det Hele i 34 Opstillings Cylindre med 312 Rør (Dr. H. J. Hansen).

Af Gaver og Forøgelser fremhæves: 1) Den af Bestyreren i Venezuela gjorte betydelige Indsamling af Leddyr, fortrinsvis indsamlede i Spiritus. Da Dyrene alt ere opstillede, skal her gives en kort Udsigt over Samlingen. a) Biller i Spiritus 74 Opstillings Cylindre og 39 Rør, blandt hvilke 33 Udviklings Rækker, nye for Videnskaben; af tørrede Biller 484 Arter i 851 Individuer. b) Retvingede i Spiritus 80 Opstillings Cylindre og 49 Rør, blandt hvilke 21 Udviklings Rækker; af tørrede Insekter 26 Arter i 84 Indiv. c) Netvingede og Florvinger i Spiritus 14 Opstill. Cyl. og 127 Rør, blandt hvilke 6 Ud. Rækker; af tørrede Ins. 8 Arter i 11 Indiv. d) Hvepse i Spiritus 24 Opstill. Cyl. og 62 Rør; af tørrede Ins. 73 Arter i 113 Indiv., foruden 5 Reder. e) Sommerfugle i Spiritus 9 Opstill. Cyl. med Larver. f) Fluier i Spiritus 12 Opstill. Cyl. og 38 Rør. g) Tæger og Cicader i Spiritus 94 Opstill. Cyl. og 261 Rør, iblandt hvilke 49 Udvikl. Rækker; af tørrede Ins. 232 Arter i 404 Indiv. h) Springhaler i Spiritus 49 Rør.

i) Tusindben i Spiritus 12 Opstill. Cyl. og 77 Rør. k) Edderkopper i Spiritus 36 Opstill. Cyl. og 225 Rør. l) Krebsdyr i Spiritus 5 Opstill. Cyl. og 64 Rør. Den samlede Sum af Opstillings Cylindre er 360 og af Rør 991, men at beregne Antallet af Arter og Individuer er umuligt, kun saa meget kan siges, at det maa gaa op i Tusinder af Arter og mange Tusinder af Individuer. 2) Forstkandidat Chr. Levinsens ikke ubetydelige Indsamling af Leddyr fra de samme Egne, som den foregaaende Samling. 3) Studiesamlingen har ogsaa iaar afgivet en meget værdifuld Samling af Krebsdyr til Afdelingen, saaledes af Caprellider 10 exotiske Arter fra Poul Mayer i Neapel, af Amphipoder 186 Glas med noget over 100 Arter, af hvilke de fleste ere nye for Samlingen, Cymothoë plebeia, 1 Han og Hun. 4) Professor G. O. Sars i Kristiania 88 Arter af Amphipoder, hvoraf de fleste ere nye for Samlingen, og alle ere Type-Exemplarer. 5) Kandidat Lundbeck har afgivet sine Indsamlinger iaar fra Danmarks-Strædet, Island og Færøerne, væsentlig bestaaende af Krebsdyr (Malacostraca og Copepoda), men ogsaa nogle Edderkopper og Billelarver. 6) Fra den Ryderske Expedition til Østgrønland er modtaget Deichmanns entomologiske Indsamlinger, en temmelig stor, og naar Hensyn tages til hvad der tidligere var kjendt fra Østkysten, ganske enestaaende Samling, som fuldstændig vil muliggjøre en Bearbejdelse af Østkystens Insektfauna. 7) Fra Grønlands Vestkyst er modtaget Adjunkt Traustedts betydelige Samling af Krebsdyr, af hvilke navnlig Chionoecetes Opilio i Antal, store Mysider og mange Bopyrider kunne fremhæves. 8) Fra Student Sæmundsson modtoges en Del islandske Leddyr, navnlig Krebsdyr, men ogsaa nogle Insekter og Insektlarver. 9) Adjunkt Stéfansson har nedsendt en Del islandske Leddyr, navnlig Edderkopper. 10) Gartner Hauschildt har skænket Museet en Mængde exotiske Biller, omtrent 120 Arter, hvoraf de fleste ere bestemte og alle nye for Samlingen. 11) Konservator Løvendal har givet Museet en Del Billelarver og Gnav af Barkbiller og desuden suppleret de af ham opstillede Billefamilier med mange Stykker. 12) Bestyreren har kunnet aflevere nogle Bladlus og Billelarver, samlede her i Landet. 13) Cand. theol. Th. Mortensen har givet Museet flere Billelarver, nye for Samlingen. 14) Mindre Gaver ere modtagne fra forskjellige Zoologer og Samlere, D'Hrr. Kapt. Sølling, Kandidat Schlick, Bankdir. O. Jacobsen, Skolebestyrer Jørgensen, Propr. Terp og Frøken E. Begtrup. 15) Af Kapt. Andersen er kjøbt en mindre Samling Sommerfugle, indsamlede af ham i Kongo-Egnene. 16) Endelig har Museet kjøbt en hos en Termit paa Ceylon levende interessant Billelarve med Puppe og Imago.

Af fremmede Videnskabsmænd har Museet iaar staaet i Forbindelse med Professor C. Claus i Wien, til hvem der er sendt en Samling af Smaakrebs, 22 Rør, til Bearbejdelse, og fra hvem der allerede er modtaget tilbage de af ham bearbejdede Muslingekrebs (Cyprider). Fra Professor Chr. Aurivillius i Stockholm har Museet modtaget tillaaens, til Benyttelse ved Udarbejdelsen af en grønlandsk Fauna, en Samling af Insekter, fortrinsvis Biller og Tæger, indsamlede i Grønland af svenske Entomologer; derimod er der afsendt til ham de af Bestyreren i Venezuela indsamlede tørre Træbukke (c. 70 Arter i 180 Individuer).

Til Studiesamlingen har som en ringe Gjengjæld kunnet afgives en Snes forskellige Arter af Insekter, de fleste med Udviklings Stadier og hjembragte af Bestyreren fra Venezuela. Ogsaa til Landbohøjskolen er afgivet en Del Insekter og Larver fra samme Rejse.

Som Publicationer, udkomne i Aarets Løb og støttende sig paa Museets Samlinger, skulle nævnes: Fr. Meinert: »Træk af Insektlivet i Venezuela« og »Fortegnelse over Zoologisk Museums Billelarver«; Dr. H. J. Hansen: »Rhizorina Ampelisca, n. gen., n. sp. etc.«; Konservator A. E. Løvendal: »Fortegnelse over de i Danmark levende Cryptophagida og Lathridiida«. Disse Afhandlinger ere alle trykte i »Entom. Medd.«.

1893.

I Foraaret og Forsommeren foretog Afdelingens videnskabelige Medhjælper, Dr. H. J. Hansen med offentlig Understøttelse en Studie- og Samlerejse i det sydlige Italien, og maatte Museet saaledes i over 3 Maaneder undvære hans Medhjælp, men modtog paa den anden Side et meget betydeligt Bidrag til sine Samlinger, saaledes som det vil fremgaa af Udsigten over Forøgelserne.

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Præpareringen og Opstillingen af Billernes Orden er fortsat med Familien Hydrophilida (5 Skuffer), de ved deres særdeles ringe Størrelse udmærkede Familier Pselaphida, Scydmaenida og Paussida (2 $\frac{1}{2}$ Skuffe) og Begyndelsen af Familien Staphylinida (2 Skuffer — Løvendal). 2) Sammenordningen og den foreløbige Opstilling af Tægernes Orden (Heteroptera) er afsluttet med Familierne Rhyparochromida, Pyrochroida, Phymatida, Reduviida, Caspsida, Anthocorida, Saldida, Hydrometrida, Galgulida, Naucorida, Nepida, Corizida og Notonectida (15 $\frac{1}{2}$ Skuffe — Kandidat Schlick). 3) Den delvise Bestemmelse, Sammenordningen og den foreløbige Opstilling af Billerne er fortsat fra forrige Aar med Familierne Melyrida, Clerida, Ptinida, Bostricida og Cioida (6 Skuffer) samt Begyndelsen af den talrige Familie Chrysomelida med Grupperne Sagrina, Donaciina, Criocerina, Megalopodina, Chlytrina, Chlamydina, Cryptocephalina og Lamprosomina (9 Skuffer — Kandidat Schlick). 4) Spiritus-Samlingen af Biller og disses Larver er revideret (Bestyreren). 5) Spiritus-Samlingen af de grønlandske Podurider er revideret og opstillet (Bestyreren). 6) Samlingen til de Aarevingedes Udviklingshistorie og Biologi er forøget, navnlig ved Opstillingen af de af Cand. mag. Wesenberg-Lund afgivne Indsamlinger af Biers og Gravehvepses Reder og Udviklings Stadier.

B. Den danske Samling. Af Staphylinernes Familie ere de to Grupper Pæderini og Stenini opstillede (12 Skuffer — Løvendal).

II. Edderkopperne.

A. Generalsamlingen. 1) Seddelkatalogen er fortsat med Fugleedderkopperne (Dipneumones) og Rørspinderne (Tubitelariæ) undtagen Drassoida (Dr. W. Sørensen). 2) Samlingen af europæiske Rørspindere (Tubitelariæ) undtagen Drassoida (Dr. W. Sørensen). 3) Indordnet den fra Professor T.

Thorell 1891 retournerede Samling af »Galathea« Expeditionens Edderkopper fra Nicobar-Øerne, c. 90 Arter, jfr. Aarsb. f. 1891 (Dr. W. Sørensen).
 4) Bestemt og opstillet Museets Samling af Phrynidæ (9 Arter i 20 Cylinderglas) og af Thelyphonidæ (9 Arter i 13 Cylinderglas — Dr. H. J. Hansen).
 5) Udskilt efter Slægter Museets Samling af exotiske Chernetidæ samt bestemt og opstillet 3 Arter fra Venezuela (Dr. H. J. Hansen).

B. Den danske Samling. 1) Bestemte og opstillede ere Rørspinderne (Tubitelariæ) undtagen Drassoidæ (Dr. W. Sørensen). 2) Seddelkatalogen fortsat med ovennævnte Edderkopper (Dr. W. Sørensen). 3) Vandmidterne (Hydrachnidæ) ere bestemte til Slægt (Cand. mag. Wesenberg-Lund).

III. Krebsdyrsamlingen.

A. Generalsamlingen. 1) Fuldendt Bestemmelsen af Afdelingens og Studiesamlingens Materiale af Slægterne Peneus og Acetes og opstillet vor Samling (ca. 34 Arter). Disse og de samtidigt opstillede Peneide-Larver fyldte ialt 56 Cylinderglas (med 108 Tuber — Dr. H. J. Hansen). 2) Fortsat den de sidste Aar afbrudte Bestemmelse af Slægten Sergestes (Dr. H. J. Hansen).

IV. Mikroskopisk Præparatsamling.

Afdelingen har allerede i mange Aar ejet en lille Samling mikroskopiske Præparater; denne ønskes i de kommende Aar udvidet og forøget, navnlig ved Opbevaring af de faste Præparater, som have tjent til videnskabelige Undersøgelser, og hvortil Afdelingen har leveret Materialet: 1) Type-Exemplarer af Rhizorhina Ampeliscæ (6 Præpar. — Dr. H. J. Hansen, Rhiz. Ampel. n. gen., n. sp., Ent. Medd. 3. B. P. 207—34. Tab. III). 2) Forskjellige Præparater af Arachnider (27 Præpar. — Dr. H. J. Hansen, Organ and Characters in different Orders of Arachnids, Ent. Medd. 4. B. P. 137—249, Tab. II—V). 3) Grønlandske Cladocerer (20 Præpar. — Cand. mag. Wesenberg-Lund).

Af Gaver og Forøgelser fremhæves: 1) Studiesamlingen har foruden nogle interessante Edderkopper (af Slægterne Phrynus og Admetus) overladt Afdelingen den særdeles vigtige og betydelige Samling af Krebsdyr (Hyperider), som, efter i lang Aarrække at være betroet til Bearbejdelse af Dr. Bovallius i Stockholm, nu er retourneret; Samlingen indeholder 1318 Rørglas. Ogsaa af andre Krebsdyr skylder Afdelingen Studiesamlingen mange Arter, saaledes af Peneider og disses Larver, af Cerataspis og Leucifer. 2) Dr. H. J. Hansen har fra sin italienske Rejse, jfr. Indledningen, hjembragt mange Arachnider (ca. 80 Arter, deriblandt Koenenia mirabilis, en ny Orden for Museet), Myriapoder, Scolopendrider, Pauropus, Machilis, Lepisma, Japyx etc., og en stor Mængde Krebsdyr, hvis nærmere Omtale dog maa opsættes til næste Beretning. 3) D'Hrr. Deichmann og Bay have foruden den meget betydelige Samling Insekter, som skyldes Hr. Deichmann, jfr. forrige Aars Beretning, desuden hjembragt fra den Ryderske Expedition til Østgrønland en stor Mængde Krebsdyr og Havmidler (13 Glas og 182 Tuber).

4) Kandidat Lundbeck har ogsaa i 1893 hjembragt fra Island og dettes Fjorde en betydeligere Del Krebsdyr, hvoraf navnlig kan fremhæves Cumaceer og parasitiske Copepoder, desuden nogle faa Edderkopper og tørrede Insekter. 5) Kaptajn E. Suenson har skænket Museet en Mængde Krebsdyr fra de østasiatiske Farvande (en *Ranina* kan navnlig fremhæves, ligesom et *Par Tanaider*). 6) Hr. Waterstradt har givet en smuk Samling af Sommerfugle fra Borneo. 7) Konsul Pedro Møller i Concepcion har atter iaar betænkt Museet, nemlig med et Par Stykker af den store Krabbeart *Lithodes antarctica*. 8) Professor Aurivillius i Stockholm har som Gjengjæld for modtagne ostindiske Sommerfugle givet en Del Sommerfugle fra Kamerun. 9) Cand. theol. Th. Mortensen har skænket forskellige Arthropoder fra Ny-Zeland, af hvilke en *Omasus* og en *Anancus* med Larver kunne fremhæves. 10) Konsul Boch paa Trinidad har sendt Museet den anselige Larve til Palmens Snudebille (*Rhyncophorus palmarum*) i et Dousin Stykker. 11) Dr. Candéze i Liège har som Gjengjæld givet Museet Larverne til 2 Smeldere (*Elatér*) og en Lysbille (*Lampyrís*). 12) Professor Collett i Christiania har afgivet en Del norske Edderkopper, fremmede for vor Fauna (14 Arter). 13) Professor Sars i Kristiania har ligeledes afgivet en Del norske Krebsdyr af Amphipodernes Orden (18 Arter, deraf 9 nye for Afdelingen). 14) Af Arkitekt V. Kochs danske Billesamling har Afdelingen kjøbt den for samme Afdeling brugbare meget betydelige Del (4 meget store Kasser fulde). 15) Cand. mag. Wesenberg-Lund har afgivet sine Indsamlinger af Vandmider (*Hydrachnidæ*), af hvilke enkelte Arter fandtes i deres forskellige Udviklingsstadier (60 Tuber), Vandlopper (*Daphnidæ*), Muslingekrebs (*Ostracodæ*) og Insektlarver, alle fra fersk Vand; og desuden Krebsdyr fra Saltvand (*Amphipoder*, *Ostracodæ* og *Daphnidæ*) ved Kjertemindé. 16) Afdelingens Bestyrer har afgivet de i Sommerens Løb af ham indsamlede Arthropoder, navnlig større Suitter af Skarnbasselarver. 17) Mindre Gaver ere modtagne af forskellige Zoologer og Samlere, D'Hrr. Bonfils, Budde-Lund, Kirstein, Larsen, Forststud. Larsen, Skovrider Fritz, Student Jørgensen, Student Rasmussen, Konservator Løvendal, Professor Eug. Warming, Kandidat Schlick, dernæst af Skolebestyrerinde Frøken Buch og Frøken Nielsen.

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen iaar staaet i Forbindelse med Professor Kraepelin i Hamborg, til hvem der er sendt en større Del Skorpioner til Bestemmelse (78 Stykker i Spiritus). Til Dr. Aug. Forel i Zürich er sendt til Bestemmelse de af Bestyreren i 1891 i Venezuela indsamlede Myrer (59 Tuber med Dyr i Spiritus og 12 tørrede Stykker). Til Dr. Ev. Bergroth i Tamerfors i Finland er ligeledes sendt til Bestemmelse de fra samme Kilde stammende Tæger (*Heteroptera* og *Homoptera*), dels tørrede, dels i Spiritus, over 200 Arter, jfr. forrige Aarsberetning 1 g. Fra Faxon, Cambridge Mass., har Afdelingen modtaget de ved »Albatros«'s Undersøgelser indsamlede isopode Krebsdyr (21 Glas) til Bestemmelse og Bearbejdelse af Museets Personale.

Til D'Hrr. Professorer Sars og Collett i Christiania har Afdelingen som Gjengjæld for de af dem modtagne Gaver kunnet afgive nogle danske Krebsdyr og Edderkopper.

Som Publicationer, udkomne i Aarets Løb og støttende sig paa Afdelingens Samlinger, skulle nævnes: G. Budde-Lund: Landisopoder fra Venezuela, indsamlede af Dr. Fr. Meinert (Ent. Medd. 4. B. P. 111—129), og Fr. Meinert: Larverne af Slægten *Acilius* (Overs. Vid. Selsk. Forh. 1893 P. 1—24. Tab. I).

De Moltkeske Afdelinger.

I.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Lütken.)

1892.

Den zoologiske Studie- og Undervisningssamling er bleven benyttet paa sædvanlig Maade, hvorom kan henvises til Beretningen for 1891, da Forholdene i denne Henseende ere uforandrede. Antallet af udstedte Adgangskort til Studerende (Medicinere og yngre Naturhistorikere) til de faste Øvelsestimer var 131 i første og 164 i andet Halvaar, hvortil endnu kommer de polytekniske og naturhistoriske Studerende (21 i sidste Halvaar), som til andre Tider benytte Samlingen. Til at fremkalde den højst fornødne Udvidelse af Lokalerne ere de fornødne Skridt gjorte af Bestyreren, og der synes at være Haab om, at Tanken i Løbet af 1893 vil blive realiseret.

Der er som sædvanlig anskaffet en Del Forelæsningstegninger; et ikke ringe Antal udførtes desuden i Anledning af Bestyrerens Foredrag ved det i Juli afholdte skandinaviske Naturforsker mødes tredie almindelige Møde om »Dybhavsundersøgelser og Dybhavsdireliv«, paa Mødets Bekostning, men anbragtes derefter i Museets Samling af Undervisningstegninger. Som sædvanlig er der ogsaa anskaffet og udført en Del (66) Præparater, saaledes: Skeletter eller Skeletdele af Pattedyr 6, af Fugle 3, Fiske 7, Skeletdele m. m. af Fiske 12, Bløddere af Pattedyr 14, af Fugle 3, af Krybdyr 2, af Fiske 4; lavere Dyr 9; Krebsdyr (forskjellige Snyltekrebs) 4 o. s. v. Endvidere er anskaffet fra Instituttet »Linnæa« i Berlin en instruktiv og smukt opstillet Suite — 23 Glas — af »Metamorfoser« (mest Insekter). Mangel paa Plads har desværre hidtil hindret deres Anbringelse i Studiesalen. Desuden har Dr. Meinert foræret Samlingen en smuk Suite af Insektmetamorfoser af det paa hans Rejse til Venezuela indsamlede Materiale; den er imidlertid heller ikke endnu naaet til Opstilling.

Af Studiesamlingens store Krebsdyrsamling, hvoraf efterhaanden afgives til Museets 3die Afdeling, hvad denne har Brug for, er afgivet 186 Glas med Tangloppeformer (Amphipoder), ca. 100 Arter, som for den allerstørste Del manglede i Hovedsamlingen, flere endog repræsenterende nye Slægts-typer.

Den biologiske Station er benyttet af 8 Studerende; paa Grund af Naturforsker mødet maatte de to zoologiske Kursus indskrænkes til 3 Uger hvert (9de til 30te Juni og 15de Juli til 18de August). Om det første Kursus beretter Dr. Bergh, at paa Grund af den indskrænkede Tid maatte

den zoologiske Undervisning holdes betydeligt mere elementær end forrige Gang, da han fungerede som Lærer. Saadanne længere Forsøgsrækker, som de, han i 1890 lod foretage i Holbæk, lode sig ikke udføre, dog demonstreredes den første Udvikling af vor almindelige Søstjerne efter foretagen kunstig Befrugtning; de senere Larveformer, fundne i Vandets Overflade, undersøgtes ogsaa nærmere. Forøvrigt var Studiet af lavere Dyreformer Hovedsagen: saaledes blev gennemgaaet Bygningen, Forplantningen og Udviklingen af forskellige Goplepolyper (Clava, Tubularia, Gonothyræa) og ligeledes Bygningen af Stor- og Smaagopler, Ribbegopler, og Sagitta demonstreredes, og overhovedet undersøgtes særligt det saakaldte »Plankton« (»Svævet« = de i Overfladen svævende Masser af Smaa væsener), hvorved de Studerende fik Lejlighed til at se Annelide-, Snegle- og Muslinglarver m. m. Desuden undersøgtes og bestemtes nogle Typer af Bryozoeer, en Aktinie og forskellige Krebsdyr, baade Entomostraker og Malakostraker. Dr. Jungersen som ledede det andet Kursus, opregner de Dyreformer, som vare Gjenstand for mere eller mindre dybtgaaende Undersøgelser af de Studerende: 21 Arter af Fiske eller disses Æg eller Embryoner; ca. 25 Former af Krebsdyr, deres Larveformer derunder indbefattede: 2 af Hav-Edderkopper (Pyknogonider), 18 af Snegle, deres Larver indbefattede; 12 af Muslinger samt Muslinglarver; 3 af Søjunge og Appendicularier; 9 af Annelider og Annelidelarver; 14 af Bryozoeer; 1 Fladorm og 1 Ikteform; 2 Pighude samt Søstjernerlarver; 17 Goplepolyper; 2 Sønemoner; 1 Ribbegople; Kiselsvampe; 1 Kalksvamp og 6 Typer af Urdyr (Protozoer). De Former, som anatomeredes, vare især Rødspætten, Strandkrabben (*Carcinus naenas*), *Ascidia canina*, Balaner, Strandnegle (*Littorina littorea*), *Buccinum undatum*, Hjertemusling og Blaamusling, Sandormen, den almindelige Søstjerne, Øregoplen, Haargoplen og Sønellingen (*Actinia dianthus*). Af Æmner, som særligt demonstreredes, fremhæves endvidere Byssuskirtlen af Blaamuslingen, hvis Byssus-Spinden ofte iagttoges; der foretoges kunstig Befrugtning af dens Æg, hvorved de første Kløvningsstadier beholdtes; spæde Unger i forskellig Størrelse, med Øjne og Øren, iagttoges; Gjællernes Bygning undersøgtes o. s. v. Af alle iagttagne Snegle undersøgtes og præpareredes Tungeraspen og dens Tænder; endvidere Larvestadierne af »Hestereje« og »Kaare« (Mysis); kunstig Befrugtning af den lille Søborres Æg og de derved fremkomne Kløvningsstadier, Larver (de saakaldte Bipinnarier) af Søstjernerne; Haargoplens Æg, Kimkugle og Larve, dennes Udvikling til Gopleamme (*Scyphistoma*) o. s. v. Dr. Jungersen udtaler sig meget anerkjendende om Stationens Forstanders Imødekommen og Elevernes Flid og Arbejdsomhed.

1893.

Den zoologiske Studie- og Undervisningssamling har i 1893 undergaaet en væsentlig Forandring til det Bedre derved, at den i de foregaaende Aarsberetninger antydede, ved de Studerendes forøgede Antal og for Samlingens Udvidelse nødvendige Udvidelse har fundet Sted. Ved den fornødne Bevilling fra Ministeriets og Rigsdagens Side er Størstedelen af den for Professor zoologiæ hidtil indrettede Beboelseslejlighed bleven indlemmet i Studie- og Undervisningssamlingens Lokaler, med Undtagelse af dens nordre

Del, som midlertidig indrettes til Brug for den farmakologiske Samling. Der findes nu i Stueetagen, foruden et Arbejdsværelse for Konservatoren, en større Studiesal for de høiere Hvirveldyr, paa første Sal en mindre for Fiskene og en noget større for de lavere Dyr; desuden et Arbejdsværelse for Bestyreren og et for Assistenten og Docenter samt et Reservelokale, der foreløbig benyttes til Opbevaring af Materiale, som endnu ikke er gjort frugtbart for Undervisningssamlingen. De to Etager staa i Forbindelse ved en rummelig Trappe og ved en Elevator til bekvem Transport af Gjenstande til og fra Auditoriet, som det nu forhaabentlig ikke længere vil være nødvendigt at benytte som Studiesal, hvortil man tidligere var henvist, til liden Baade for Præparaterne, som hyppigt faldt paa Gulvet fra de smalle Auditorieborde og derved molesteredes. Lokaler til Opbevaring af Overtøj o. s. v. findes i begge Etager.

Man havde haabet at faa det hele Arbejde, inclusive Montering med Inventarium og Omflytning, udført inden Efteraarsemestrets Begyndelse. Dette naaedes dog ikke, da Forbindelsestrappens Anbringelse medførte en Udvidelse af Bygningsarbejdet; Salene kunde derfor først aabnes henholdsvis den 3die Oktober og 11te November, hvorimod de almindelige zoologiske Forelæsninger kunde begynde til normal Tid. Det tør haabes, at ogsaa den histologiske og embryologiske Undervisning, som hidtil tildels har maattet søge Lokale andetsteds, fremtidigt helt kan henlægges til den zoologiske Undervisnings Lokaler.

Denne Lokalernes Udvidelse og Inventariets Forøgelse har gjort det muligt at optage i Samlingen de i forrige Aarsberetning omtalte købte eller skænkede Undervisningspræparater, til hvilke der hidtil ikke havde været Plads, samt til at forøge den iforvejen betydelige Samling af Forelæsnings-tegninger og til at foretage forskjellige andre Arrangements til Undervisningens Lettelse. Der er saaledes i hver af de tre Studiesale anbragt en Tavle til Demonstration af Bygningsforhold og deslige ved Assistenterne. Forelæsningsstegningernes Antal haabes i det kommende Aar at kunne forøges ret betydeligt, og ligeledes ville Præparaterne kunne modtage en Del Forøgelse af Materiale, der hidtil af Mangel paa Plads ikke har kunnet benyttes til Studiesamlingen. Pladsen er imidlertid langt fra rigelig, men Formaålet med denne Samling er jo ogsaa kun at tilvejebringe et til den mere elementære Undervisning let benytteligt Materiale, uden at bebyrde Museets Hovedsamling mere end nødvendigt. Der er desuden anskaffet en Del nyere Lærebøger i Zoologien og dens Bifag, for at navnlig de naturhistoriske Studerende kunne have en let Adgang til disse Hjælpemidler.

Af de i Samlingen optagne ca. 200 Præparater ere 40 af Pattedyr (især Skeletter og Skeletdele), 26 af Fugle (de fleste udstoppede og udskudte af Hovedsamlingen, desuden en Del Fuglefodder og Fuglehoveder), 3 af Krybdyr, 31 af Fiske, 48 af Leddyr (Insekter, Krebsdyr o. s. v.), 50 af andre lavere Dyr.

Samlingen benyttedes i de to Halvaar af respective 14 og 12 naturhistoriske Studerende og af 121 og 181 Studerende, der forberedte sig til den medicinske Forberedelsesexamen.

Desværre lykkedes det ikke iaar at faa afholdt noget zoologisk Kursus

paa den biologiske Station, da begge de Docenter, paa hvis gode Tjeneste man ellers plejer at kunne gjøre Regning, vare hindrede i at overtage dette Hverv.

Af Studiesamlingens Materiale er der til Museets Hovedsamling at Arthropoder (Dr. Meinert) afgivet 4 Arter af Arachnider (8 Expl.) og 23 Arter af Krebsdyr (Peneider og Beslægtede), de fleste af dem helt nye for Hovedsamlingen og i talrige Exemplarer, samt en stor Mængde Peneidelarver, om hvilke det Samme gjælder, fra 33 Lokalteter.

II.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Inspektør Levinsen.)

1892.

Forøgelse af Samlingen. Af større Forøgelser skulle nævnes: 1) Ved Bytning med Museerne i Wien, Leipzig og Hamborg har Museet forøget sin Samling af Hydroidpolyper med ca. 200 Arter. 2) Fra Museum of Comp. Zoology i Cambridge (Professor A. Agassiz) har Museet som Tak for en Sending af Dijnphna-Doubletter modtaget 32 Arter af Dybhavs Ophirer af stor Interesse. 3) Stud. mag. Bay har under den af Prmlt. Ryder ledede østgrønlandske Expedition indsamlet et ikke ringe Antal Dyreformer. Heriblandt kan nævnes *Asterias panopla*, *Solaster furcifer*, *Astropecten tenuispinus*, *Ophiopleura borealis*, *Tetilla polyura*, *Esperella cupressiformis*, *Polymastia n. sp.* Der findes et ikke ringe Antal Polyzoer. 4) Adjunkt Traustedt fra Herlufsholm har under $\frac{1}{2}$ Aars Ophold i Grønland gjort betydelige Indsamlinger, specielt af Søpunge. Indholdet af disse Samlinger kan endnu ikke overses, men indeholder Meget af Værdi. 5) Rev. A. M. Norman har sendt en smuk Samling af nordiske Mollusker, tildels nye for Museet. 6) Professor R. Bergh har i Aarets Løb foræret Museet forskellige Nudibranchier. 7) Stud. mag. Lundbeck har ved Island indsamlet et Antal Dyreformer.

Af mindre Forøgelser skulle nævnes: Nogle vestindiske Dyreformer (Forstkandidat C. Levinsen), nogle sydamerikanske Regnorme (Inspektør Dr. Meinert), middelhavske Blæksprutter (Professor J. Steenstrup), nogle islandske Dyreformer (Student Sæmundsson), nogle danske Blæksprutter (Gundel, Sølling og Nielsen), en for Færøerne ny Blæksprutte (Kandidat Müller), nogle danske Polyzoer og Svampe (Gundel), et Stykke af *Baculites compressus* og nogle Stykker af *Pentremites pyriformis* (kjøbt af Krantz i Bonn), et smukt Exemplar af *Madrepora palmata* (Skibsrheder Palm i Malmø), nogle Dyreformer, mest Echinodermata, tagne i Nordsøen og S. for Island (Kapt. Sølling), nogle smukke Stykker af en *Allopora*-Art med paasiddende Polyzoer o. s. v., tagne S. for Færøerne (Kapt. Wandel), nogle Forsteninger, *Ophioplepis sp.*, *Comatula sp.* og *Lumbricaria intestinum* (kjøbte af Naturaliehandler Gundel). Af en ved Skagen strandet *Architenthus* er det kun lykkedes at redde enkelte Dele, hvorimod et fra Færøerne af Syssemand

Müller nedsendt Stykke (tilhørende Studiesamlingen) er helt opstillet i Museet.

Bestemmelses- og øvrigt videnskabeligt Arbejde.

Bestyreren har i Aarets Løb fuldendt den videnskabelige Bearbejdelse af: 1) Grønlands Meduser, Ctenoforer og Hydroidpolyper. 2) Danske Hydroidpolyper. 3) Danske Havorme. 4) Danske Svampe og 5) Danske Koraldyr. Det første af disse Arbejder vil blive trykt i Vidensk. Medd. naturhist. Forening, de øvrige i »Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden Hauchs Togter«. Et mindre Arbejde af Bestyreren »Om Fornyelsen af Ernæringsindividerne hos Hydroiderne« foreligger trykt i denne Aargang af Vidensk. Medd.

Cand. mag. Posselt har i Aarets Løb næsten fuldendt Bestemmelsen, Katalogiseringen og Ometiketteringen af den arktiske Mollusksamling, idet kun Nudibrancherne staa tilbage.

Stud. mag. Th. Mortensen har bestemt eller revideret Museets Samlinger af nordiske Echinodermata.

I Aarets Løb have Professor Pelsener og Professor Bergh faaet Materiale til anatomisk Undersøgelse.

1893.

Forøgelse af Samlingen. Større Forøgelser: Dr. phil. H. J. Hansen, videnskabelig Medhjælper ved 3die Afdeling, har under et flere Maaneder langt Ophold i Italien gjort betydelige Indsamlinger af lavere Dyr. Baade paa Grund af det store Artsantal og af Samlingens udmærkede Opbevarings-tilstand maa den betragtes som en af de betydeligste Forøgelser, som Afdelingen i mange Aar har modtaget. Rigeligst repræsenterede ere vistnok Polyzoer og Orme. Kun en ringe Del af denne Samling er endnu bleven undersøgt. Blandt Blæksprutterne skal fremhæves et Exemplar af den sjældne *Verania sicula* og en Del smukke Exemplarer af *Heteroteuthis dispar*. Kaptajn Suenson, Skibsfører i det store nordiske Telegrafsekskabs Tjeneste har foræret Afdelingen en stor og værdifuld Samling af lavere Dyr fra Japan og Korea. Der findes navnlig en Mængde interessante ottearmede Koraldyr og en stor Samling Blæksprutter, af hvilke flere ere nye for Videnskaben. Af Naturaliehandler R. Damon, Weymouth, er kjøbt en Samling paa ca. 80 Arter af Polyzoer fra den engelske Kridtformation. Stud. mag. Lundbeck har ligesom forrige Sommer ved Island indsamlet en Del lavere Dyr. Af Dr. E. Pergens, Belgien, har Afdelingen gennem Bytte modtaget henved 40 Arter af Polyzoer, dels fossile, dels nulevende.

Mindre Forøgelser skyldes: Borgerdydsskolen paa Østerbro gennem Frøken Wiegelsen og Cand. mag. Jensen (nogle smukke Polyzoer og Hydroider fra Nordsøen), Hr. C. F. Petersen, Washington, (nogle Echinider og Mollusker), Hr. A. Feddersen (nogle i Ferskvand tagne Mosdyr, Iglar og Indvoldsorme) Blomstermalerinde Fru Baadsgaard (nogle smukke Polyzoer), Professor Warming (nogle vestindiske Siphonophorer o. s. v.), Kaptajn Bast (nogle Meduser og en interessant fritsvømmende Actinie), Strandfoged Sørensen, Agger (et Exemplar af *Todarodes sagittatus* ♂), Professor R. Bergh (nogle

nye Former af Nudibranchier), Professor Kleinenberg gennem Dr. Hansen (en Del middelhavske Blæksprutter).

Bestemmelses- og øvrigt videnskabeligt Arbejde. Bestyreren, som havde begyndt en Bearbejdelse af de grønlandske Svampe, har af Hensyn til en paatænkt zoologisk Expedition til Grønland foreløbig stillet dette Arbejde i Bero og derimod begyndt paa en Bestemmelse af vore fossile Polyzoer fra Kridtformationen, af hvilke Museet besidder et stort Materiale. Det vil forhaabentlig være muligt at danne et ikke ringe Antal Doubletsamlinger til Salg eller Bytning. Foruden det Arbejde, Assistenten, Hr. Posselt, har havt med den foreløbige Bestemmelse og Ordningen af de nye Sager, har han bestemt, ometiketteret og katalogiseret de nordiske-arktiske Nudibranchier paa de cryptobranche Dorider nær; Doubletsamlingen paa Loftet er bleven rengjort (Nielsen) og foreløbig ombestemt og ordnet med Assistance af Kandidat Møller og Fagerstrøm.

I Blækspruttesamlingen er Slægten Sepia bestemt, opstillet, ometiketteret og katalogiseret.

Professor Pelsener, Professor Bergh og Dr. Jägerskiöld have i Aarets Løb modtaget Materiale til Undersøgelse.

Følgende i Aarets Løb publicerede Arbejder ere baserede paa Afdelingens Materiale: Mortensen, Ueber Ophiopus arcticus (Zeitschr. wiss. Zool.) samt følgende tre Arbejder af Bestyreren: 1) Meduser, Ctenophorer og Hydroider fra Grønlands Vestkyst (Vidensk. Meddel. f. naturh. Forening), 2) Annulata, Hydroidæ, Anthozoa, Porifera (det vidensk. Udbytte af Kanonbaaden »Hauch«'s Togter, 3) Spicula-Studier, Cheler og Ankere (Vidensk. Meddel. f. naturh. Forening).

4. Det mineralogiske Museum i 1892 og 1893.

(Professor Johnstrup.)

1892.

I en lang Aarrække har det saa at sige været et Livsspørgsmaal for Universitetets mineralogisk-geognostiske Museum at komme bort fra de aldeles utilstrækkelige Lokaler, hvor der hverken var Plads til at rumme Landets eneste Samlinger af ovennævnte Art eller nogen Mulighed for at tilvejebringe en Opstilling af Gjenstandene, der var tidssvarende baade for de Studerende og for den Del af Publikum, der kunde ønske at gjøre sig bekendt med Museets Indhold. Jeg skal derfor her give en kort Fremstilling af, hvor langt man er naaet i 1892 med den nye Bygning for det mineralogiske Museum, hvortil Grunden lagdes i Aaret 1888.

I min til Ministeriet indgivne Beretning for Aaret 1891 meddelte jeg, at alt det udvendige Arbejde dengang var tilendebragt, og at Bygningen vilde kunne tages i Brug, saasnart Bygningshaandværkerne vare færdige med det indvendige Arbejde og Murene nogenlunde tørre, hvilket antoges at ville være Tilfældet ved Slutningen af 1892. Dette blev i det Væsentlige ogsaa opnaaet, men da baade Mineralier og Forsteninger kunne tage Skade selv af en ringere Mængde Murfugtighed, er hele Bygningen bleven kunstig

opvarmet fra Begyndelsen af November 1892, da Varmeapparatet afleveredes til Brug.

Angaaende Tilvejebringelsen af nyt Inventarium skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at det er nødvendigt at anskaffe 33 lavere med Glasmontrer forsynede og fritstaaende Mahogni-Skabe, 12' lange og 4' brede, saavel som 6 indtil 32' lange og 8' høje Glasskabe, som udgjøre den væsenligste Del af hele Monteringen. Udgiften dertil udgjør ikke mindre end omtrent 40,000 Kr., men det er ogsaa af stor Betydning, at der anvendes det bedst mulige Materiale og en omhyggelig Forarbejdelse for at forebygge, at der afsætter sig Støv paa de opbevarede Gjenstande, hvilket desto værre ikke kunde forhindres i de gamle utætte Museumsskabe af Fyrretræ. Det første Parti af disse Skabe skal ifølge Kontrakten afleveres den 1ste Februar 1893 og samtidig dermed agtes Flytningen paabegyndt og fortsat, efterhaanden som Skabene blive færdige i Aaret 1893.

Jeg skal ikke her gaa nærmere ind paa, hvorledes de enkelte Samlinger ville blive anbragte i de 7 større Museumsrum, men opsætte Redegjørelsen deraf til Indberetningen for 1893. Jeg kan dog ikke undlade at omtale, at medens Museets Hovedsamling af Mineralier, der nu fylder den store Sal i øverste Etage af Kommunitetsbygningen, er bleven fuldstændig ordnet i de foregaaende Aar, saa at den uden videre vil kunne henflyttes i de to for den bestemte større Museumsrum, kan dette derimod ikke siges om den anden Halvdel af Museet, der indeholder de geognostiske og palæontologiske Samlinger. Til dem har der hidtil ikke været passende Lokaler i Universitetskomplekset, saa at man har været nødt til at ty til Afbenyttelsen af Lofterne og Kjælderen, og meget henstaaer dér nedpakket i Kasser, hvilket jeg gjentagne Gange har maattet anføre i de tidligere Indberetninger. Til den foreløbige Ordning af en Del af disse Samlinger er der i 1891 og 1892 bevilget Beløb til Extrahjælp af 3—4 yngre Studerende, men den endelige Sammendragning af de dertil hørende mange hundrede Tusinde Forsteneringer kan først foretages efter Henflytningen.

Hvad de faste Assistenters Virksomhed i 1892 angaaer, da har den første Assistent, Docent Ussing, fuldendt det ifjor paabegyndte Eftersyn og Suppleringen af Studiesamlingen i Auditoriet, til hvis Mineralsamling han har udgivet en trykt Oversigt til Vejledning for de Studerende. Endvidere har han omordnet Museets Samling af Bjergarter (fra Granit til Basalt) og revideret den systematiske og alfabetiske Fortegnelse til Museets Hovedsamling af Mineralier.

Museets anden Assistent, Kandidat Hintze, har som sædvanlig været Bestyreren behjælpelig med det daglige Tilsyn ved de Studerendes Benyttelse af Forelæsningsamlingerne, og med Protokolleringen og Etiketteringen af modtagne og afsendte Samlinger. I Forening med Bestyreren har han endvidere tilendbragt den i det foregaaende Aar begyndte Revision af hele Museets Doubletsamling af Mineralier, hvoraf saare meget var aldeles værdiløst og derfor blev bortkastet.

Geologen Dr. G. Holm i Stockholm har havt til Laans Museets Samling af den ældste her i Danmark forekommende Forstening, Pteropod-Slægten

Hyalithes, til Brug ved Undersøgelsen af de tilsvarende i Sverrig fundne Forsteneringer, som han har beskrevet i et særskilt Arbejde, der vil udkomme inden kort Tid.

Tvende Forøgelse, der fortjene særligt at omtales, ere tilendebagte paa større Rejser, som ere foretaget af de Studerende. Den ene er afgiven af Cand. polyt. V. Madsen, som i 1891 berejste Norge, Sverrig og England, tildels for at skaffe Museet Suitter af karakteristiske Bjergarter fra disse Lande til Sammenligning med de i Danmark forekommende Rullesten. — Den anden hidrører fra Premierlieutenant Ryders østgrønlandske Expedition. Fra denne har Museet modtaget en betydelig og meget værdifuld Samling af Dyr- og Planteforsteneringer fra Jura-Perioden. De ere indsamlede ved Scoresbys Sund, der ikke tidligere har været besøgt af nogen Naturforsker.

En tredje meget vigtig Forøgelse er den i det Følgende under B. 5. anførte Samling Forsteneringer fra nogle Formationer i Tydskland, som vare meget tarveligt repræsenterede i Museet.

Til den miskroskopiske Undersøgelse af Bjergarter er der anskaffet en Stenskæremaskine (342 Kr.), en Lampe og et Opvarmningsapparat til Museets større Polarisationsmikroskop.

Den danske geologiske Undersøgelse, hvortil der haves en særskilt Bevilling, er i de 5 Sommermaaneder bleven fortsat ved Arbejder i Marken, dels i Nordsjælland af Dr. Rørdam med 2 Assistentter, dels i det nordlige Fyen, paa Samsø og Helgenæs af Cand. polyt. Madsen og Stud. polyt. Helms under Docent Ussings Ledelse, som begyndte Undersøgelsen af den nordlige Del af Fyen i 1890.

I Vinteren 1892—93 er foretaget Ordning og Undersøgelsen af det hjembragte Materiale saavel som Korttegningen i det nye Museums Kjælder-Etage, hvor der er indrømmet Geologerne, foruden de nødvendige Arbejdsrum, et kemisk Laboratorium og en Tegnestue. Om denne Virksomhed i Museet er der indsendt til det høje Ministerium en særskilt Beretning.

I Aarets 1892 have de enkelte Afdelinger i Museet faaet følgende *Forøgelse*:

A. *Mineralsamlingen*. 1) Docent Ussing har foræret Museet Prismatin og Mikroklin fra Sachsen, Glaukolith, Titamit og Thorit fra Langesundsfjord i Norge; 2) fra Professor Brögger i Christiania modtaget nogle nye, af ham undersøgte Mineralier fra Langesundsfjorden og Christianias Omegn, vulkanske Bjergarter fra Lipari samt Pseudomorphoser fra Spanien og Bolivia; 3) fra Mineralhandler Wendler i Görlitz et nyt Mineral (Allingit); 4) fra Student Hindenburg nogle svenske Mineralier; 5) fra Inspektør Schmidt i Grønland krystalliseret Kryolith, Blyglans og Jernspath; 6) fra Dr. Krantz i Bonn Pallasit (Meteorjern) fra Kansas i Nordamerika; 7) fra Hr. Bøgsted en større sleben Agat-Druse, og 8) fra Hr. Larsen nogle forskjellige Mineralier.

B. *Den almindelige geognostiske Samling*. 1) Cand. polyt. V. Madsen har afgivet til Museet den i det Foregaaende nævnte Samling af karakteristiske plutoniske Bjergarter især fra Norge og Sverrig til Sammenligning med danske Rullesten; 2) fra Professor Torell i Stockholm Klotgranit fra Ørebro og breccieagtig Granit fra Stockholm; 3) fra Studd. mag. Hartz og Bay den

foran omtalte store Samling af Jura-Forstener, indsamlede paa den østgrønlandske Expedition ved Scoresby-Sund i Aarene 1891—92; 4) fra Stud. mag. Bay Bjergarter sammesteds fra; 5) fra Mineralhandler Krantz 623 Forstener fra Kulformationen, den permiske Form, Muslingkalk, Lias og Jura til Supplering af Museets Samlinger, og de ere erholdte i Bytte mod de i 1891 og 1892 til ham leverede grønlandske Mineralier; 6) fra Eberhard Fraas i Stuttgart Forstener fra Lias-formationen i Würtemberg navnlig en Ichthyosaurus, 2 Arter af Dapedius, 1 Lepidotus og 1 Ptycholepis samt nogle Belemniter og Ammoniter; 7) fra Mr. Postlethwaite i Cumberland en Samling Graptolither fra Skiddau Slate (ældre Silur); 8) fra Redaktor Wulff i Hjørring nogle Dyreforstener fra Sierra Nevada; 9) fra Stud. mag. Lassen Forstener og Stenprøver fra Alluviallagene ved Frederikssted i Vestindien; 10) fra Ingeniør Petersen en Fiskeforstening i Diatomee-Kisel ved Celle; 11) større slebne Prøver af teknisk vigtige Bjergarter fra Grafversfors Stenhuggeri og fra Kullgrens Enke i Uddevalla; 12) fra Professor Calker i Groningen en Samling forsteningførende Rullesten af Gotlands-Kalk fra Holland, der er et Ækvivalent for den i Beretningen for 1890 omtalte Samling danske Stenarter, som var tilstillet ham.

Mindre Gaver har Museet faaet fra Grosserer Goldschmidt, Frøken Harboe, Lithograph Tegner og Oberstlieutenant L. Wagner.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) Paa de i Aaret 1892 foretagne geognostiske Rejser har Bestyreren indsamlet til Museet Forstener og Stenarter fra forskellige Formationer paa Bornholm, Stevns Klint og Vendsyssel samt en større Samling Rav og Plantelevninger fra de ravførende Sandlag i Ordrup og Vestre Kirkegaard ved Kjøbenhavn; 2) fra Docent Ussing modtaget Forstener fra den cambriske og siluriske Formation og Arnagerkalken paa Bornholm, samt i Forening med Museumsassistent Hintze Prøver af Cyprina-Leret paa Langeland og Ærø; 3) fra Docent Moberg i Lund en Samling Hyolithes fra Bornholm; 4) fra Arkitekt Bistrup i Rønne Prøver af Jura-Ler sammesteds fra; 5) fra Stud. polyt. E. Schmidt Forstener fra Saltholmskalken paa Saltholm og i Kjøbenhavns Havn; 6) fra Stud. polyt. Aagaard lignende Forstener fra det sidstnævnte Sted; 7) fra Lærer Lauridsen en Del Fragmenter af Knogler fra Brunkulleret i Odderup Øst for Tarm; 8) fra Ingeniør Petersen Diatomee-Kisel fra Mors; 9) fra J. Nielsen i Mundelstrup 9 Stk. Rav med Insekter; 10) fra Kandidat E. Pontoppidan Prøver af Lagene i Holmegaards Mose; 11) fra Realskolelærer Berthelsen i Struer en større Rullesteen med en Mængde Ammoniter; 12) fra Fabrikant Drewsen Forstener i Palagonit-Tuf fra Island, og 13) fra Stud. mag. Hartz Surturbrand og Palagonit-Tuf sammesteds fra.

Mindre Gaver har Museet modtaget fra Justitsraad Abrahams, Ingeniør L. Hansen, Lærer J. A. Jørgensen paa Bornholm, Docent Jungersen, Kultusministeriet, Assistent V. Madsen, Forstassistent Meldahl, Student Ottesen, Dr. phil. Pingel, Dr. phil. K. Rørdam, Student E. Schmidt, Dr. med. Storeh, Adjunkt Zoffmann og Cand. polyt. Østrup.

Boreprøver fra forskellige Steder i Danmark ere indsendte fra Maskinfabrikant M. Knudsen i Odense.

Af *Museets Doubletsamling* er afgivet:

- 1) til pharmaceutisk Lærestalt 122 Mineralier og danske Stenarter;
- 2) til Gjedved Seminarium 89 Mineralier, Stenarter og Forsteninger;
- 3) til de Brockske Handelskoler en Del teknisk vigtige Mineralier;
- 4) til Student Hindenburg nogle Mineralier som Ækvivalent for de under A. 4. nævnte svenske Mineralier;
- 5) 2den Levering af teknisk vigtige Mineralier og Stenarter til Docent August Thomsen (polyteknisk Lærestalt);
- 6) til Mr. Pepperkorn i England islandske og grønlandske Mineralier imod et Ækvivalent.

Museets *Haandbibliothek og Kortsamling* er forøget med: Fortsættelserne af: *Neues Jahrbuch für Mineralogie etc.*, *Zeitschrift für Krystallographie*, *Zittels Handbuch für Palaeontologie*, sammes *Palaeontologische Wandtafeln*, og *Paléontologie française*. Endvidere er kjøbt: *Rosenbusch: Mikroskopische Physiographie der Mineralien* I Bd., *Kater: Geologie von Böhmen*, *Gümbel: Geologie von Bayern*, *Lehmans Forelæsningsstegninger*. Fra det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab: 4 af *Generalstabens udgivne Kort over Jylland* i Maalestok 1 : 40000. Fortsættelserne af de i Finland udgivne geologiske Kort (4 Blade) med Beskrivelse, samt Skrifterne fra *United States geological survey for 1888—89*, *Geological survey of Canada, Minnesota og Pennsylvania*, samt *Report upon the third international geographical congress at Venice*. Fra *Smitsonian Institution: Annual report for 1890*.

Danmarks geologiske Undersøgelse er indtraadt i Bytteforbindelse med Norges, Sverrigs og Finlands geologiske Undersøgelse, med geologisk Landesanstalt i Baden, den geologiske Undersøgelse i Mecklenburg og Preussen.

I Aaret 1892 har Bestyreren holdt Forelæsninger over Jordbundslære for 101 Tilhørere, Docent Ussing over Mineralogi og Geognosi for 61 og over Gletschere for 20 Tilhørere. — Begge foretog i Forening geologiske Ekspeditioner med 35 ældre Studerende til Bornholm og med 30 Deltagere til Stevns Klint. — Endvidere foretoges med Geologerne ved det i 1892 afholdte Naturforskermøde tvende mindre Ekspeditioner.

I Slutningen af 1892 opholdt Docent Ussing sig i Christiania for at skaffe sig Oplysninger om norske Bjergarter, der vise Overensstemmelser med nogle i Syd-Grønland forekommende, som han for Tiden er beskæftiget med at undersøge.

Museet har været benyttet i Foraarshalvaaret af 24 og i Efteraarshalvaaret af 41 Studerende. — For Publikum har Museet været aabent en Gang ugentlig i 2 Timer.

1893.

Aaret 1893 danner et Vendepunkt i Museets Historie, forsaavidt dets Samlinger i dette Aar flyttedes ind i en selvstændig, for dem indrettet Bygning, og det er derfor nødvendigt her at gaae nærmere ind paa, hvad der dermed staaer i Forbindelse.

Hvad for det Første Lokalernes Størrelse angaaer, ere de saa rummelige, at de for lange Tider ville kunne tilfredsstille alle billige Krav. Det gaaer jo rigtignok med de naturhistoriske Samlinger i Almindelighed lige-

som med Bibliothekerne, at det ofte kan være vanskeligt at forudse, hvilke Forøgelse der i senere Tider ville tilflyde dem, men hvad Universitetets mineralogiske Museum angaaer, da er der dels paa forskjellig Maade taget Hensyn til Muligheden af endog betydelige Udvidelser, dels kræver en Del af de mineralogiske Samlinger nu langt mindre Plads end tidligere paa Grund af de nyere mikroskopiske Undersøgelsesmetoder.

Som omtalt i min foregaaende Indberetning for Aaret 1892 begynde Opvarmningen af samtlige Museumsrum i November 1892, saasart Apparaterne dertil vare færdige, saa at Indflytningen i de, saavidt muligt, tørre Lokaler kunde begynde i Februar 1893, da de første Museumsskabe og Glasmontre bleve afleverede. Efterhaanden som de øvrige modtoges i Tidsrummet fra Februar—Oktober 1893, skete successivt Indflytningen af alle Hovedsamlingerne, saa at ved Aarets Slutning vare de hidtil til Museet afbenyttede Rum i Kommunitetsbygningen og paa Portkammeret rømmede. Det Samme var ogsaa Tilfældet med Loftsrummet over Vestibulen i Universitetsbygningen, saa at kun en Del Doubletsamlinger endnu henstaa i Kjælderen og i de øvrige Loftsrum i samme Bygning for senere at henflyttes til det nye Museum, naar de dertil henbragte Hovedsamlinger ere ordnede.

For at undgaa en for stor Afbrydelse i Forelæsningsvirksomheden, blev Auditoriets Inventarium og de deri værende Øvelses- og Forelæsnings-samlinger allerførst flyttede, saa at Forelæsninger og Øvelser allerede kunde fortsættes den 1ste April 1893, hvorved Afbrydelsen indskrænkedes til 2 Maanedere.

Da jeg ikke tidligere har haft Leilighed til at gjøre Rede for, hvorledes de nye Museumslokaler ere benyttede, skal jeg her give en kort Oversigt derover med Henviisning til de 3 hermed følgende Grundplaner, og Oplysning om, hvor Samlingerne tidligere opbevaredes.

Paa Grundplanen.	Det nye Museum.	Det gamle Museum.
Første Sal.		
I.	Auditorium, Forelæsnings- og Øvelsessamlinger.	Stueetagen i Kommunitetsbygningen.
II.	1. Afbildninger osv. til Forelæsninger. 2. Den mineralogiske Bogsamling.	Første Sal i Kommunitetsbygningen.
III.	Instrumenter og Krystalmodeller.	
IV-V.	Hovedsamling af Mineralier.	
VI.	Bjergarter og Forsteninger fra de nordlige Bilande.	1. Paa Universitetsloftet. 2. Nedpakket i Kasser.
VII-VIII.	Arbejdsværelser ved vedkommende Samlinger.	Fandtes ikke.
Stuen.		
IX-X.	Alm. geologisk og paleontologisk Samling.	1. I Vinduesskabe paa 1ste Sal i Kommunitetsbygning. 2. Paa Universitetets Loffer. 3. Nedpakket i Kasser.

XI.	<i>Dansk geologisk Samling.</i>	1. I Stueetagen i Kommunitetsbygningen.
		2. Paa Portkammeret.
XII.	<i>Stenartssamling,</i>	1. Paa Portkammeret.
		2. Nedpakket i Kasser.
XIII.	Geologisk Bibliothek og Kort-samling.	Første Sal i Kommunitetsbygningen.
XIV.	Examensværelse.	Fandt ikke.
XV.	Formørket Værelse til optiske Forsøg.	do.
XVI-XVII.	Arbejdsværelser.	do.
XVIII.	Garderobe.	do.
Kjælderen.		
XIX.	Laboratorium.	do.
XX.	Sliberum.	do.
XXI.	Udpakningsrum.	do.
XXII-XXIV.	Doubletsamlinger.	1. Paa Universitetsloftet.
		2. I Kjælderen.
		3. Nedpakket i Kasser.
XXV-XXIX.	Den danske geologiske Undersøgelse.	Lejede Lokaler i St. Pederstræde.

I de 6 største Museumsrum, hvori Hovedsamlingerne af Mineralier og geologiske Gjenstande opbevares (IV—VI og IX—XI), ere Skabe og Glasmontrene anskaffede fra nyt, i det syvende, hvori Stenartssamlingen skal opstilles (XII), ere derimod de gamle Mahogniskabe og Montre benyttede. Disse 7 Museumsrum (udhævede i Fortegnelsen) ville blive tilgængelige baade for de Studerende og for Publikum. Af denne Grund blive de mere instruktive Stykker opstillede i de paa Skabene anbragte Glasmontre og i Vægskabene og forsynede med tydelige Etiketter.

Hvad Hovedsamlingerne angaaer, da har jeg i Beretningen for 1892 gjort opmærksom paa, at i de gamle Museumslokaler var det ikke muligt at faa revideret og ordnet andre Samlinger end den mineralogiske (IV—V) af Mangel paa Plads. Næst efter Forelæsningssamlingerne var det derfor den, der først blev flyttet og opstillet, hvormed begge Museets faste Assistenten, Dr. Ussing og Kandidat Hintze, have været beskæftigede. Ved Siden deraf har den Førstnævnte holdt Forelæsninger for de Studerende, vejledet dem ved de mineralogiske Øvelser og optaget Fortegnelser over de i Montrene opstillede Skuestykker, der skulle forsynes med nye Etiketter, medens den anden Assistent dels har været ham behjælpelig dermed, dels besørget Protokolleringen og Etiketteringen af de modtagne og afsendte Samlinger samt Indregistreringen af Bibliothekets Forøgelse.

Paa Grund af disse mere regulære Museumsarbejder kunde de derimod ikke varetage Tilsynet med de andre Hovedsamlingers Udflytning fra Universitetet og Udpakningen i den nye Museumsbygning, hvorved det især kom an paa, at man var sikker paa, at Gjenstandene ikke toge Skade ved Transporten eller kom i Uorden. For de paa Finansloven bevilgede Midler er dertil benyttet Extrahjælp af følgende yngre Studerende, hvoraf de to Førstnævnte have ydet deres Medvirkning i hele Aaret, de tre andre i en Del af samme, nemlig:

Stud. polyt. E. Schmidt, Tilsyn ved Flytningen og assisteret ved Ordningen i I,

Cand. mag. Ravn, sammenstillet Samlingerne i X, XI og XII,

Stud. mag. Knudsen, ligesaa i IX,

Cand. polyt. Faber, ligesaa i VI,

og Stud. polyt. Westrup, ligesaa i XI.

Museets Bestyrer havde Overledelsen af alle disse Arbejder indtil 1ste September, da han ved Sygdom blev forhindret fra at kunne yde direkte Medvirkning, men ellers ere Ordningsarbejderne foregaaede uden Standsning af alle Assisterter, med hvem han jævnlig har konfereret under Sygdommen.

De fra Lieutenant Ryders Expedition til Øst-Grønland i det foregaaende Aar modtagne Dyr- og Planteforsteninger fra den derværende, hidtil næsten ukjendte Juraformation ere iaar blevne videnskabeligt undersøgte og beskrevne, de første af Professor, Dr. Lundgren i Lund, de sidste af Stud. mag. Hartz, der ledsagede Expeditionen som Botaniker.

Et andet Arbejde, der er udført paa en Del af Museets grønlandske Samlinger, er Assistent Ussings for Doktorgraden skrevne Afhandling om Alkalifeldspatherne, som han forsvarede i December Maaned.

Den danske geologiske Undersøgelse, hvortil der havest en særskilt Bevilling, er i de 5 Sommermaaned fortsat i Marken, dels i Nord-Sjælland af Dr. Rørdam med 2 Assisterter, dels i det nordlige Fyen og den nærliggende Del af Jylland ved Lillebælt af Geolog Madsen, ligeledes med 2 Assisterter, medens Geolog Steenstrup har foretaget en Revision af de tidligere Undersøgelser i Vendsyssel, ledsaget af 1 Assistent. Beretninger om de to førstnævnte Undersøgelser med tilhørende Kort og Profiler ville udkomme i Løbet af 1894. Forhaabentlig vil dette ogsaa blive Tilfældet med Undersøgelserne i Vendsyssel.

For at Geologerne og tvende af deres Assisterter i Vintermaanederne skulle kunne foretage Undersøgelser af det hjembragte Materiale og Kortlægningen, var der tidligere lejet et midlertidigt Lokale i St. Pederstræde — i Universitetsbygningerne var det nemlig umuligt at skaffe den dertil nødvendige Plads —, men fra Efteraaret 1892 ere Kjælderrummene XXV-XXIX i det nye Museum overladte dem til disse Undersøgelser. De ere tilstrækkelig lyse og have desuden den Fordel, at de befinde sig i samme Bygning som Museets Samlinger, Kort og Bibliothek og støde umiddelbart op til det i Fællesskab med Museet benyttede Laboratorium, Sliberum og Udpakningsrum.

I Aaret 1893 have de enkelte Afdelinger i Museet faaet de nedenfor anførte *Forøgelser*. Disse ere ikke saa talrige som i de foregaaende Aar, hvilket især hidrører fra, at Flytningen har krævet særegne Anskaffelser af Materiale, som tidligere ikke var nødvendig for de Samlingers Vedkommende, der ikke vare opstillede. Adskillige Suppleringer af Mineralier og Forsteninger maatte af denne Grund udskydes til et senere Aar.

A. *Mineralsamlingen* har modtaget: 1) fra Kryolith Aktieselskabet ved Professor J. Thomsens Velvillie en større Samling af krystalliseret Kryolith, Thomsenolith og Ralstonit, der er meget værdifuldt for Museet,

da det er et efterspurgt Byttemateriale; 2) Zirkon i Syenit fra Julianehaabs Distrikt ved Premierlieutenant Gardes Expedition; 3) kjøbt af Mineralhandler Gundel i Kjøbenhavn en Del krystalliseret Eudialyt; 4) kjøbt af Forpagter Borries krystalliseret Svovl fra Sicilien og Columbit fra Grønland; 5) fra Mineralhandler Foote i Philadelphia 41 smukt krystalliserede Mineralier fra Mexiko, Texas, Kalifornien og flere af de forenede Fristater i Nord-Amerika.

B. Den almindelige geognostiske Samling. 1) Modtaget fra Professor Lundgren i Lund en Suite Sandsten og Konglomerater fra Keuperformationen i Skaane, lig den tilsvarende paa Bornholm; 2) Geolog G. Holm i Stockholm har foræret en Samling Silur-Forsteninger fra Estland, hvorfra Museet ikke besad noget; 3) kjøbt af Naturaliehandler Eger i Wien et vel konserveret Skelet af den diluviale Hule-Bjørn (*ursus spelæus*) fra Østerrig; 4) kjøbt af polyt. Examinand E. Schmidt en Samling forstenede Fisk, Krebsdyr og Slange-stjerner fra Juraformationen ved Solenhofen i Baiern; 5) kjøbt af Forpagter Borries Planteforsteninger fra Kulformationen i England.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) Kjøbt af Fabrikbestyrer Holm en større Samling Trilobiter fra den cambriske Formation paa Bornholm; 2) Museets Bestyrer indsamlet paa en Rejse paa Bornholm Forsteninger fra Silur- og Lias-Formationen; 3) kjøbt af zoologisk Museum Skelettet af et Elsdyr fra en sjællandsk Tørvemose; 4) modtaget af Professor Meyborg en Samling glaciële Muslinger fra Læsø.

Modtaget mindre Gaver fra Konsul Axelsen, Ingeniør Borup og Justitssekretær Morville.

Af *Museets Doubletsamling* er afgivet til: 1) Mineralhandler Foote i Philadelphia en Samling islandske og grønlandske Mineralier som Ækivalent for de under A. 5. nævnte Mineralier; 2) Professor Brøgger islandske og grønlandske Mineralier, et Ækivalent for den i 1892 under A. 2. nævnte Sending; 3) Mineralhandler Krantz i Bonn 47 grønlandske Mineralier som sidste Del af Ækivalent for de i 1892 under B. 5. nævnte Forsteninger fra Mellem-Europas Formationer; 4) Cand. polyt. Hjort 35 norske, islandske og grønlandske Mineralier; 5) Abed Folkehøjskole paa Lolland 22 Mineralier; 6) Karise Folkehøjskole 78 Mineralier, danske Stenarter og Forsteninger til Supplering af Skolens egen Samling.

Museets Haandbibliothek er blandt Andet forøget med Fortsættelserne af: C. Hintze: *Handbuch der Mineralogie*, *Neues Jahrbuch für Mineralogie*, *Zeitschrift für Krystallographie*, *Zittels Handbuch für Palaeontologie* (sluttet), *Sammes palaeontologische Wandtafeln* og *Paléontologie française*. Fra det kgl. danske Videnskabernes Selskab: *Mineral Resources of the United States 1889—90*, *The geological & natural history survey of Minnesota*, 19 and 20 annual report, *Bulletin of the city of Milwaukee*, 10 annual report. Fra zoologisk Museum: *E. museo Lundii II Bd.*, første Halvbind 1893.

Bestyreren har i Forening med Dr. Ussing foretaget en geologisk Ekursion til Bornholm med 29 Polyteknikere og 5 Stud. mag. Da de sidste ikke kunne faa Del i de Rejseomkostninger, som ydes af den polytekniske Lærestalt til dens Examinander, ere deres Rejseomkostninger udredede af de 600 Kr., der paa Finansloven ere bevilgede til geologiske Rejser.

Af dette Beløb er ogsaa udredet Udgifterne til en Undersøgelse, som Bestyreren har foretaget af Brunkulformationen ved Vejle-Give-Jernbanen, til Dr. Ussings Rejse til Falbygden i Sverrig og til Vest-Jylland, samt til Inspektør Levinsens og Kandidat Ravns geologiske Rejser. Den Første foretog en Indsamling af Kridtforsteninger i Møens Klint, den Sidste af Plante-forsteninger i Kildekalken ved Vintermøllerne.

Endvidere er der i Museet holdt Forelæsninger af Dr. Ussing over Mineralogi for 80 Tilhørere og over Gletscherne i Nutid og Fortid for 18 Tilhørere. Øvelserne i Museet have været besøgte af 29 Deltagere.

Derimod have Museets Samlinger iaar ikke været tilgængelige for Publikum paa Grund af Flytningen.

5. Det kemiske Laboratorium 1892—93.

(Professor, Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1892 og Foraarshalvaaret 1893 været besøgt af henholdsvis 151 og 175 Studerende. Antallet af Tilhørerne ved Efteraarsforelæsningerne steg til 256 (ved Slutningen 155), ved Foraarsforelæsningerne var Tilhørerantallet 97 (ved Slutningen 47). Nærmere Oplysninger give nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i praktiske Øvelser.

1892—93.	Medicinske Studerende.	Farma- ceutiske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt	
				Stu- derende.	Antal af ugentlige Arbejds-timer.
Høsthalvaar 1892	139	»	12	151	1065
Vaarhalvaar 1893	144	21	10	175	1263

Afholdte Examinier.

1892—93.	Lægevidenska- belig Forbere- delsesexamen.	Magister- konferens.	Antallet af prak- tiske Prøver.
Januar 1893	31	»	31
Juni 1893	88	»	88

Med Foraarshalvaarets Udgang 1892 blev Laboratoriets Virksomhed i dets hidtidige Bygning i Ny Vestergade Nr. 11 afsluttet, og Indflytningen

i dets nye Bygning i Østervoldgade Nr. 5 blev fremmet saaledes, at denne kunde tages i Brug med det derpaa følgende Efteraarshalvaars Begyndelse. Laboratoriebygningen i Ny Vestergade har saaledes været benyttet i Undervisningens Tjeneste i 67 Halvaar, nemlig fra 16de Februar 1859 til Juni 1892.

At det blev nødvendigt at skaffe Laboratoriet en ny Bygning efter det forholdsvis korte Tidsrum af $33\frac{1}{2}$ Aar, finder sin Forklaring i den overordentligt stærke Tilgang af Studerende, som ikke kunde forudses ved Udarbejdelsen af Planerne til Laboratoriet i Aaret 1857. Nedenstaaende Sammenstilling giver en Oversigt over Laboratoriets Benyttelse af de Studerende gennem det hele Tidsrum.

Tidsrum.	Antallet af Semestre.	Gjennemsnits- antal af Studerende i hvert Semester.	Gjennemsnits- antal af Arbejds- timer i hvert Semester.
1859, v. — 1865, v.	13	49	449
1865, h. — 1871, v.	12	80	643
1871, h. — 1879, h.	17	107	1131
1880, v. — 1886, h.	14	154	1622
1887, v. — 1892, v.	11	202	1886

I Løbet af de $33\frac{1}{2}$ Aar er altsaa saavel Antallet af Studerende som af deres Arbejdstid steget til over det 4-dobbelte af hvad det var i de første 13 Halvaar af Laboratoriets Virksomhed. At Laboratoriet i sin oprindelige Skikkelse ikke kunde tilfredsstille et saa stærkt stigende Krav til Arbejdsplads er indlysende, og der har derfor været foretaget forskjellige Ændringer i Bygningens Indre for at vinde den fornødne Plads, over hvilke Foranstaltninger der er gjort Rede i Universitetets Aarbog for 1883—84 Side 160 ff.

Stigningen i Antallet af Studerende har ikke været jævn, men foregaaet stødvis, svarende omtrent til de ovenfor angivne Tidsrum, saaledes at de Studerendes Antal indenfor hvert Tidsrum holder sig nogenlunde konstant. Den stærke Stigning i det andet Tidsrum (1865—71) falder omtrent sammen med min Overtagelse af Laboratoriet og den i Aaret 1867 foretagne Ombygning af det Indre. Stigningen i det tredie Tidsrum (1871—79) er en Følge af, at en Prøve i praktisk Kemi blev obligatorisk ved den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen. Derimod foreligger der ikke nogen tydelig Anledning til den stærke Stigning i det 4de og 5te Tidsrum uden den stærke Forøgelse i Tilgang af Studerende til Universitetet. I de sidste 6 Aar har Laboratoriet stedse været overfyldt af Studerende, uden dog at kunne tilfredsstille alle Fordringer om Arbejdsplads, saa at en Del af de Studerende maatte søge Undervisning ved andre af Statens Laboratorier.

I den ovenfor nævnte Beretning i Aarbogen for 1883—84 er der gjort Rede for, hvilke Mænd der have virket som Assistenten ved Laboratoriet indtil den 16de Februar 1884 (25 Aarsdagen for Laboratoriets Bestaaen);

siden den Tid ere følgende Forandringer foregaaede: Cand. polyt. Th. Thomsen fratraadte Assistenttjenesten d. 31. November 1884, ligesaa Cand. pharm. Reddelien d. 31. Januar 1885 og Cand. pharm. Steenbuch d. 31. August 1889. De nye Assisterter vare: Cand. polyt. Detlefsen, som indtraadte i Tjenesten d. 1. December 1884 og fratraadte samme d. 31. Januar 1890, Dr. phil. E. Petersen, som blev Assistent d. 1. Februar 1885, Cand. pharm. Wunsch, som tiltraadte sin Tjeneste d. 1. September 1889, og Cand. pharm. & polyt. Neuhaus fra d. 1. Februar 1890. Laboratoriets Assisterter ved Afslutningen af dets Virksomhed i Ny Vestergade vare altsaa Cand. pharm. Krenchel, Dr. phil. E. Petersen, Cand. pharm. Wunsch og Cand. pharm. & polyt. Neuhaus.

6. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1892.

Den Arnamagnæanske Stiftelse har i det forløbne Aar (1892) udgivet II. Binds 1ste Hefte af Katalog over Haandskriftsamlingen, samt en af Højesteretsassessor V. Finsen besørget »Samling af Bestemmelser vedkommende det Arnamagnæanske Legat« og et af Professor K. Gislason efterladt Arbejde »Udvalg af Oldnordiske Skjaldekvad«. Trykningen af Katalogen fortsættes og ventes afsluttet i Løbet af Aaret 1893.

1ste Stipendiar har, som ifjor, paa Grund af anden litterær Virksomhed været fritagen for Arbejde i Legatets Tjeneste, 2den Stipendiar har, ved Siden af anden Anvendelse, paabegyndt Ordningen af de norske Diplomafskrifter.

— Professor, Dr. juris *Johs. Steenstrup* blev, i Henhold til Konsistoriums Indstilling, under 5te Oktober 1892 af Kirke- og Undervisningsministeriet udnævnt til Medlem af den Arnamagnæanske Kommission i den ved Højesteretsassessor, Dr. juris Finsens Død ledigblevne Plads.

IX. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Forandring i Eforierne.

Da Professor, Dr. phil. & juris Ussing ønskede at fratræde Eforatet for Elers' Kollegium, valgte Konsistorium under 10de Maj 1893 Professor, Dr. theol. *H. Scharling* til Eforus for Kollegiet:

— Som Eforus for Elers' Kollegium tiltraadte Professor, Dr. theol. *H. Scharling* under 6te Juni 1893 Eforatet for »Elers' Kollegiums Jubilæumsfonds Legat«.

— Konsistorium gjenvalgte den 7de September 1892 Professor, Dr. theol. *H. Scharling* til theologisk Medlem af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen for et Tidsrum af 5 Aar fra 6te s. M. at regne.

2. Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen ere i Aaret 1892—93 følgende Studerende udnævnte: